

ÉLETTÜNK

XXIV. évf. 2. szám (24. Jahrg. Nr. 2.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1992. február.

Az elmúlt év egyházi eseményei

Különös esztendő volt 1991, tele ellentétekkel, ellentmondásokkal. A szovjet impérium végleges felbomlása, hét évtized embertelen diktatúrájának felszámolása nem hozta meg a várva-várt békét és enyhülést. Az iraki háború, a felbomló Jugoszláviában még mindig folyó vérengzés és még jónéhány kisebb, de azért nem kevésbé véres konfliktus, polgárháború, merénylet rávetette árnyékát az egyház életére is. II. János Pál pápa számos megnyilatkozásával, személyes levelekkel, tárgyalásokkal, a vatikáni diplomácia csatornáinak felhasználásával igyekezett mindent megtenni a béke érdekében. Jóformán nem múlt el hét, hogy a pápa ne kísérelt volna meg valamilyen újabb békítő kezdeményezést, különösen a szerb-horvát testvérgyilkos háború megszüntetésére.

Az 1991. január elsejei béke-világnap alkalmából kiadott üzenetében a Szentaty a az egyéni lelkiismeret tiszteletben tartására hívott fel, a mai 1992-es béke-világnap alap gondolata a keresztény egyházak összefogása a béke érdekében. Ennek jegyében folyt le Budapesten, a Taizé-i ökumenikus közösség által szervezett európai ifjúsági találkozó is. De közvetve a béke szolgálatában áll a pápa minden egyéb tevékenysége és az egyház egész szolgálata. Így missziós küldetése is, amelynek új lendületet adott a pápa január 22-én kiadott „Redemptoris missio” – „A megváltó küldetése” kezdetű körlevele és annak mintegy kiegészítéseként a vallásközi párbeszéd-ről kiadott vatikáni dokumentum.

A társadalmi megbékélés és a szociális kérdés megoldása érdekében II. János Pál pápa az 1991-es esztendőt az egyház szociális évének nyilvánította. Erre alkalmat szolgáltatott XIII. Leo pápa Rerum novarum kezdetű szociális enciklikája közzétételének 100. évfordulója. II. János Pál erről az eseményről külön dokumentumban emlékezett meg, május 2-án kiadott Centesimus annus kezdetű körlevelével, amelyet az ENSZ alapokmányai közé sorolt. A szociális év jegyében avatta a Szentaty boldoggá Adolf Kolpingot, a német munkásifjúság apostolát.

A békét akarta szolgálni a pápa pünkösdkor kiadott irata az élet védelméről és az európai püspökökhöz intézett levele a katolikus-ortodox kapcsolatokról, különös tekintettel arra a feszültségre, amely az újraéledt görögkatolikus egyház elkobzott és az ortodox egyház birtokába került templomainak visszakövetelése következtében támadt, főként Ukrajnában és Romániában. Örven detes esemény és ugyancsak a béke jegyében áll, a katolikus egyház szabadságának visszanyerése Albániában és a diplomáciai kapcsolatok újrafelvétele a Vatikánnal. Helyreálltak a diplomáciai kapcsolatok a balti államokkal is, ami lehetővé teszi a pápa régóta tervbe vett látogatását, talán már ebben az évben.

(Folytatás a 2. oldalon)

FRANK MIKLÓS:

Farsang és keresztény öröm

Farsang van és a világ tótágast áll: különösen azokon a vidékeken, ahol a farsang, a karnevál mélyen belegyökerezett a népi hagyományokba és szokásokba, a bolondok veszik át ilyenkor az uralmat; a jelmezes farsangi felvonulások, a véget nem érő bohóckodás és móka, a szilaj jókedv ezeknek a napoknak legismertebb jellegzetességei.

De van-e és mi köze ennek a Jóistenhez? Kétségtelen, a farsangnak nincs saját misedzövege. Ebből arra lehetne következtetni, hogy az egyház – ha már nem tudja megakadályozni a farsangi jókedv kirobbanását – nem vesz róla tudomást és inkább sértődötten félreáll.

Ez a feltevés azonban nem állja meg a helyét. Az egyház évezredek gyakorlata azt tanúsítja, hogy minden időben igyekezett a népi kultúrát és népi szokásokat átvenni és keresztény tartalommal megtölteni. Ma is ezt teszi, amikor Afrikában, Ázsiában és Latin-Amerikában beépíti az istentiszteletbe a népi kultúra elemeit. II. János Pál pápa legutóbbi afrikai útján, maga is résztvett a helyi liturgia ritmikus tánclépéseiben. De tudjuk azt is, hogy a középkorban igenis létezett farsangi liturgia, minthogy létezett bolondok ünnepe is, amit csak akkor szüntettek meg, amikor kezdett elfajulni. Tény mindenesetre az, hogy farsangvasárnap és a rákövetkező napok húshagyókeddig, szoros kapcsolatban álltak az egyházi évvel. A hamvazószerdával kezdődő 40 napos bűnbánati idő és szigorú böjt előtt még lehetőség nyílt arra, hogy mindenki még egyszer úgy istenigazában szórakozhassék, nevetessen, egyék, igyék, táncoljon. A latin népek „karnevál” szava annyit jelent, mint a húsevéstől való elbúcsúzás, húshagyás – ahogy a magyar kifejezi. – Az egyháznak egyszóval nemcsak, hogy nem volt kifogása ez ellen az önfeledt vidámság ellen, hanem – a jóízű határain belül – maga is résztvett benne.

DONUM

*Kaptál egy arcot
apád anyád arca*

*kaptál egy nevet
hordozd becsülettel*

*kaptál egy kezet
ne ereszd el ne ereszd el*

*kaptál egy szívet
igazíts rajta ha tudsz*

*kaptál egy világot
javíts rajta ha tudsz*

*kaptál egy életet
viseld el ha tudod*

*kaptál egy napot
még mindent jóvátehetsz*

Pusztai Sándor (1911–1983)

Eltévelyedés volt ez, vagy mélyebb teológiai megfontolás állt a háttérben?

Aki megértette a kereszténység lényegét, tudja, hogy az nem vallásgyakorlatok: imádság, istentisztelet, kultikus cselekmények összessége, hanem életforma, vagyis kiterjed az élet minden területére. Ennélfogva az örömet, a szórakozást, ha tetszik, a bolondériát is szerves részének tekinti; úgy tartja, hogy a vidámságnak igenis fontos szerepe van az ember, a vallásos ember életében is. Öröm nélkül az ember nem képes élni. Ez a megállapítás különösképpen érvényes a keresztény emberre, aki mintegy bele van ágyazva az örömbé: Jézus születésekor az angyal „nagy örömet” hirdetett a pásztoroknak, az evangélium örömhírt jelent és Jézus föltámadása új-jongó örömmel töltötte el tanítványait. A kereszténységet két évezredek történelmén végigkísérte – minden gyász, vérontás, üldözés és szakadás ellenére – az öröm, Isten jelenlétének, a megváltottság, a Krisztus eljövételére való várakozás öröme. Ebben éltek a szentek. Történelmi tény, hogy boldogabb, felszabadultabb, kiegyensúlyozottabb embereket alig hordott vén földünk a hátán.

A szentek humora közmondásos. A keresztény misztika legismertebb egyénisége, Avilai Szent Teréz, akit a szigorú, gyakran böjtölő karmelita rend második alapítójának tekint, kolostora számára néhány pulykát kapott ajándékba, amiből a nővérek remek ebédet készítettek. Erre valaki Teréz szemére vetette, hogy nem tartja meg a böjtöt. „Ha böjt, akkor böjt – válaszolta Teréz – ha pulyka, akkor pulyka.”

Bosco Szent Jánosról, a szalézi rend alapítójáról, akinek múlt évben emlékeztek meg halála 100. évfordulójáról, jegyezték fel, hogy ellenfelei, akik bolondok házába akarták záratni, kocsit és ápolókat küldtek érte, hogy erőszakkal elvigyék a zárt intézetbe; a szent úgy tett, mint aki hajlandó beszállni a csak kívülről nyitható kocsiba, de udvariaságból előretessékelt az érte eljött urakat. Amikor azok beszálltak a kocsiba, Don Bosco kívülről bevágta a kocsit ajtaját és odaszólt a kocsinak, hogy indulhat és jól vigyázzon a kocsiba zárt betegekre. Egyébként az ifjúság zseniális nevelőjének mondása volt: „Jót tenni, jókedvűnek lenni és hagyni, hadd csiripeljenek a verebek.”

Ez a néhány példa mutatja, hogy az öröm és a humor mennyire életelelemévé válik azoknak, akik elkötelezték magukat Isten mellett. Biztos, hogy ez nem kapcsolja ki a szenvedést, a keresztet, de hozzásegít egy új és derűs hozzáálláshoz, akkor is, amikor mások rég kétségbeestek volna.

Jézusról az evangéliumokban nem olvassuk, hogy nevetett volna. De alig képzelhető el, hogy Az, aki a 8 boldogságra

A TARTALOMBÓL:

- MEHRLE TAMÁS: A NEW AGE „TUDOMÁNYOSSÁGA”
- KATOLIKUS GONDOK ERDÉLYBEN. RÁDIÓ-INTERJÚ TEMPFLI JÓZSEF NAGYVÁRADAI PÜSPÖKKEL
- BOÓR JÁNOS: AZ EURÓPAI PÜSPÖKI SZINÓDUSRÓL ÉS ZÁRÓNYILATKOZATÁRÓL
- A TAIZÉI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ BUDAPESTEN: MUNKATÁRSUNK BESZÉLGET BLANKENSTEIN MIKLÓSSAL, AZ ORSZÁGOS LELKIPÁSZTORI INTÉZET MUNKATÁRSÁVAL
- A KERESZTÉNYDEMOKRATÁK NEMZETKÖZI KONFERENCIÁJA POZSONYBAN
- HARC AZ EGYHÁZI INGATLANOKÉRT – PÉLDÁUL SOPRONBAN
- UKRAJNA EGYHÁZAI AZ ELYERT FÜGGETLENSÉGBEN
- EGYHÁZUNK ÉS A MAGYAR MUNKÁSSÁG
- ÖNGYILKOSSÁG ÉS EUTANÁZIA
- EGY TÖRETLEN HÜSÉGŰ PAPI ÉLET – HARANGOZÓ FERENC HALÁLÁRA

tanította az embereket, aki azt akarta, hogy engedjék hozzá a gyermekeket, aki résztvett egy fiatal pár lakodalmán, aki egész ember volt, ne mosolygott volna. Ha a mai evangéliumban azt olvassuk, hogy Jézus – egy eredménytelen éjszaka után, amikor Péter és halásztársai semmit sem fogtak, látszólag értelmetlenül utasítást ad, vessék ki a hálót, feltételezhetjük, hogy ezt hamiskás mosollyal tette, mintha azt akarta volna mondani: „Na Péter, te nagy ügyes, aki mindig mindent jobban tud, most majd meresheted a szemedet...”

Mosolyogni és imádkozni – ez a kettő különböztet meg bennünket az állatoktól. Jézus mindkettőt tudta. A kettő összetartozik. Miért akarnánk mindenáron elválasztani őket egymástól? Meggyőződésem, ha politikusaink is mindkettőt tudnák, már rég megoldották volna az emberiség nagy problémáit. Miért ne töltekezzünk örömmel éppen Istennél, minden öröm forrásánál?

Erről jut eszembe egy kisfiú esete, akit édesanyja elvitt a templomba. Mielőtt tovább mentek volna, a kisfiú körbejárta a templomot, meg-megállt az egyes szobrok előtt és elbúcsúzott tőlük: „Szervusz Jézuskám, szervusz Szűz Mária, szervusz Szent Antal...” A plébános, aki az egyik gyóntatószékben ült, abban a pillanatban húzta szét a violaszín függönyt, amikor a gyermek elhaladt előtte. Az egy pillanatra meghökkenően állt meg, majd odaszólt: szervusz Paprika Jancsi...”

A kisember számára mindez összetartozott: a Jézuska, a Szűzanya, Szent Antal és a Paprika Jancsi. Nem volt igaza? Nem kellene-e, hogy nálunk is így legyen? Ne válasszuk el egymástól mesterségesen Istent és az örömet, a humort. Ellenkezőleg: kapcsoljuk őket össze. Így megszűnik az az öntudathasadás, amelyben annyian élünk. Az Istentől merített öröm teszi az életünket teljessé. Ez a farsang teológiája. ■

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A New Age „tudományossága“

2.

Dannaeels, Maline bíboros érseke, a múlt év január elsején írt körlevelében a New Aget ismertette, világnézeti alapjait négy dologban látja: tudományos színezetében, a keleti vallásoktól való függésében, új pszichológiájában és az asztrológiájában. Lássuk közelebbről e világnézeti alapokat!

Tagadhatatlan, hogy a New Age sikerét nagyrészt tudományos színezetének köszönheti. Amint majd kiderül, nem igazi tudományosságról van szó, hanem a tudományra való hivatkozásról. Az embereket már régóta kísérti az a gondolat, hogy a vallást észelvekre kell visszavezetni. Eszerint az a vallás lenne a legjobb, melynek minden tétele bebizonyítható. E nézet szöges ellentétben áll a keresztény felfogással. Hitünk nem észelveken alapul, hanem Isten kinyilatkoztatásán. Isten ugyan igazságokat nyilatkoztatott ki nekünk, de mi ezeket az igazságokat sem maradéktalanul felfogni, sem bizonyítani nem tudjuk; hititkok, misztériumok maradnak számunkra. Azért hiszünk, mert Isten a próféták, de főképpen Jézus Krisztus által kinyilatkoztatta nekünk az üdvösségre vezető igazságokat. Így például, hogy Isten az örök életre majd testileg feltámaszt, nem azért hiszem, mert tudom, hanem azért, mert Jézus Krisztus tanította. Amit tudunk, azt nem hiszünk; amit hiszünk, azt — amennyiben hiszünk — nem tudjuk. Mint filozófus esetleg be tudom bizonyítani, hogy a világ egy abszolút létezőt tételez fel, de hogy ebben az abszolút létezőben három személy van, az Atya, a Fiú és a Szentlélek, ezt nem tudhatom, nem bizonyíthatom: ezt csak azért fogadom el hittemmel, mert hiszek Jézus Krisztusban.

Természetesen a hit nem kívánja, hogy hitünk igazságain ne gondolkozzunk el, nem köti gúzsba emberi értelmünket, nem tiltja, hogy a hitigazságok mélyebb felfogása érdekében ne hivatkozzunk természetes igazságokra. A keresztény teológia joggal nevezhető tudománynak, mert a misztériumokat természetes igazságok segítségével világítja meg, s hitünk igazságait a természetből vett hasonlatokkal, analógiákkal valamelyest érthetőbbé teszi, de a legzseniálisabb teológus sem tudja bebizonyítani hitünk igazi alapjait, a Szentháromság, a megváltás igazságait, vagy Isten boldogító színelátásába vetett hitünket.

Ezért már eleve gyanús számunkra, ha a New Age túlságosan a tudományosságra hivatkozik. Ez annyit jelent, hogy nem is a hitre, hanem emberi tudásra akarja felépíteni vallásnak nevezett ideológiáját.

De tekintsünk el egyelőre a keresztény vallással való radikális ellenmondásáról. Ha egyes iratait olvassuk, csakhamar meggyőződhetünk, hogy ez az új vallás nem tudományos megállapításokra épül fel. Így például azt mondják, hogy Newton fizikai világképe megdőlt, hogy a mai tudósok szerint a világmindenség nem egy gépezethez hasonlít, mint ahogy Newton elképzelte, hogy Einstein is bebizonyította, hogy az anyag végső összetevői nem az atomok, hanem az erőhullámok. Úgy gondoljuk, hogy Newton alighanem maga tiltakozna, hogy a New Aget az ő nevével hozzák kapcsolatba. De még ha valaki ei is fogadja azt a nézetet, hogy a régi fizikát eltemették, vajon ebből szabad-e arra következtetni — ahogy a New Age apostolai teszik —, hogy a világminden-

seget élő szervezetként kell felfognunk, melynek az ember is szerves része? Ezt a tételt bizonyítani kellene, de e bizonyítást nélkülözzük. A keleti vallásokra való hivatkozás sem bizonyítás!

Az a felfogás, hogy az ember a mindenség élő organizmusának csak szerves része, messzemenő következményekkel jár. Ha egy élő organizmusnak csak része vagyok, akkor nem vagyok cselekedeteimért felelős. S ezt a következtetést nem mi vonjuk le rosszidulatulag a New Age tételéből, ideológusai maguk teszik, amikor abszlút monizmust tanítanak. Szerintük minden, ami van, egyetlen egységet alkot, még Isten is — bár ebben az esetben inkább kis í-vel kellene írunk — ennek az egésznek csak egy része. Ő sincsen a világmindenségen kí-

vül, mint teremtő nem áll a világ felett. Teremtésről nem is lehet beszélni. Nincs lényeges különbség test és lélek, értelem és érzelem, anyag és szellem, világ és Isten között!

Úgy gondoljuk, hogy nem kell filozófusnak vagy tudósnak lennünk, hogy átlássuk ennek a tanításnak végzetes következményeit. Ha ugyanis nem vagyunk felelősek, ha cselekedeteinkben nem szabadon döntünk, ha mindig csak az egész részeként cselekszünk, akkor az egész erkölcsi rend összeomlik.

Nemcsak mi keresztény hívők nem kérünk ebből az új „tudományos” valásból; alighanem minden ember, aki még következetesen gondolkodni tud, és az emberiség sorsát szíven viseli, ir-
tózattal fordul el majd tőle.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar téli konferenciája

December 17-e és 19-e közt a leányfalui lelkigyakorlatos házban folyt le a téli konferencia Seregély István egri érsek elnökletével. A konferencián, — amelyet meglátogatott Angelo Acerbi apostoli nuncius és Matthijs Gijsen, a hollandiai Roermond püspöke — Seregély érsek és a többi az európai szinóduson résztvett magyar főpásztorok, Dankó László kalocsai érsek, Takács Nándor székesfehérvári és Keresztes Szilárd hajdudorogi megyéspüspökök beszámoltak a szinódus lefolyásáról.

A püspöki kar előkészítő megbeszélést tartott a jövő évben esedékes ún. „ad limina” látogatásról a Szentatyánál. A látogatás időpontját a Szentszék később közli. A konferencia állást foglalt a készülő médiatörvénytervezettel kapcsolatban és levélben fordult a magyar tv és rádió elnökéhez a katolikus műsorok ügyében. — A Pázmány Péter Hittudományi Egyetem előterjesztésére a püspöki kar úgy döntött, hogy megalakítja

az intézmény keretében a Katolikus Bölcséleti Fakultást. A püspöki konferencia végül nyilatkozatot adott ki az Alkotmánybíróságnak az abortusz kérdésében megfogalmazott állásfoglalásával kapcsolatban, amely így hangzik:

A Magyar Katolikus Püspöki Kar az Alkotmánybíróságnak azt a döntését, hogy az abortuszkérdést nem lehet rendeletekkel szabályozni, annak elismeréséül értékeli, hogy itt alapvető emberi, morális kérdéssről van szó. Ugyanakkor a Magyar Katolikus Püspöki Kar kifejezi azt a meggyőződését, hogy az emberi léthez való jog, mint alapvető emberi jog, nem lehet szavazás tárgya. A Magyar Katolikus Püspöki Kar, miközben megismétli a korábbi körlevelében már kifejezett katolikus álláspontot, miszerint az emberi életet a fogamzástól a halálig védelem illeti, kifejezi azt a reményét, hogy a Parlament és a kormányzat megteszi mindent, hogy emberi vagy szociális nehézségek miatt senki se kényyszerüljön a magzat kioltására.

Harc az egyházi ingatlanokért — például Sopronban

A nyugati határszél e városában 1948-ban, az államosítás előtt csak egyházi tulajdonban lévő általános iskola volt. Egy állami gimnázium kivételével középiskolák tanintézetek voltak a Szt. Orsolya rendnek, az Isteni Megváltó Leányai nővéreknek, a Soproni Katolikus Konventnek, kitűnő gimnáziumot tartott fenn a Bencés-rend, itt működött az evangélikus egyház híres Líceuma, valamint az Isteni Megváltó Leányai Tanítóképzője és rendházzal rendelkeztek a Domonkosok, a Karmeliták és a felsorolást tovább is lehetne folytatni. Az államosítás után az ingatlanok közül egy sem maradt egyházi tulajdonban.

Amikor annak törvényes lehetősége felmerült, sokan jelezték az egykori tulajdonosok közül, hogy igényt tartanak egyik, vagy másik intézmény visszaszerzésére. Az igényekből valóság lett: öt soproni egyházi ingatlan visszakerült a régi tulajdonos birtokába.

600 szülő jelezte, hogy szívesen járatná gyermekét egyházi iskolába. A kiszemelt iskola azonban csupán, mintegy 200 gyermek befogadására lett volna alkalmas. Így került szóba az a belvárosi általános iskola is, amelyben több mint 800 gyermek tanul. Mindkét iskolában az odajáró diákok szülei és a két intézmény pedagógusai is szinte kivétel nélkül egyetértettek az intézmény keresztény szellemű iskolává történő alakulásával.

E két iskolán kívül visszakérte Líceumát az evangélikus egyház. Az Isteni Megváltó Leányai szerzet szerényen csak egy lakásra jelentette be igényét, ahol megkezdheti a rend életének újjászervezését. Az Orsolya rend pedig az általános iskolán kívül egy szép és nagy, de jelenleg teljesen lepusztult állapotban lévő kollégiumra jelentette be igényét. Az ügy ebben a szakaszában került az önkormányzat és egyben a nyilvánosság elé hosszú, áldatlan harcok közepette.

Az önkormányzati közgyűlés 20 igen és 5 nem szavazattal végül is visszaadta az öt ingatlan használatát az illetékes egyházi jogosultaknak. Ezzel megkezdődhetett az iskolák szervezése, azaz az önkormányzati feltétellel, hogy se gyereket, se pedagógust nem fognak elküldeni az iskolából az átvétel során.

Szeptember elején végre megindult a tanítás a két katolikus általános iskolában, az Evangélikus Líceumban és a Szürke Nővérek is beköltöztek a volt apáti lakásba és megkezdődött a leromlott, volt Entzbruder Kollégium keserves kiköltöztetési, átadási, valamint felújítási folyamata.

Egy magánfelajánlás révén a Szent Margit plébánia egy lövrekbeli villát keresztény óvodának alakított át, részben a művelődési tárca segítségével. Ezen kívül folyamatban van a karmelita rendház visszaadása, amely ma szel-

AZ ELMÚLT ÉV EGYHÁZI ESEMÉNYEI

(Folytatás az első oldalról)

A béke érdekében a katolikus egyház feje számos államfővel, köztük Bush amerikai elnökkel és Borisz Jelcinnel, az orosz köztársaság elnökével tárgyalt. Ilyen megbeszélésekre került sor a pápa négy múltévi külföldi útja során is. Május 13-án, az ellene elkövetett merénylet 10. évfordulóján a portugáliai Fatimát kereste fel; ez volt 50. külföldi apostoli látogatása. Az 51. hazájába vezette június első hetében. Augusztus 14–15-én a Szentatya résztvett Csensztochovában az ifjúság világtalálkozóján, majd augusztus 16-a és 20-a között hazánkba jött, hogy kinyilvánítsa szeretetét népünk iránt és segítse az újrakezdés nagy feladatának megvalósításában. Múltévi negyedik útja során Braziliát, annak főként északi részét kereste fel. Még két fontos eseményt kell megemlítenünk: az első, hogy júniusban a pápa 22 bíborost nevezett ki, köztük Jan Korec nyitrai püspököt és Alexandru Todea balázsfalvai görög katolikus érseket, a romániai püspöki kar elnökét. Ide tartozik, hogy Erdéllyel kapcsolatban is fontos intézkedés történt: II. János Pál pápa a gyulafehérvári egyházmegyét érsekség rangjára emelte. — A másik esemény a rendkívüli európai püspöki szinódus megtartása november vége és december közepe közt. Ezen első ízben lehettek együtt a felszabadult kelet-európai országok főpásztorai többi európai püspöktársukkal és a testvéregyházak képviselőivel.

A magyar egyház élete a múlt évben természetesen a pápalátogatás és előtte, május 3-án, Mindszenty bíboros hamvainak hazahozatala jegyében folyt le. Voltak változások a püspöki karban: a pápa új győri püspököt nevezett ki Pápai Lajos személyében, és megerősítette Várszegi Asztrik pannonhalmi főapátáé történt megválasztását. Új székesfehérvári püspök, a lemondott Szakos Gyula helyébe, segédpüspöke Takács Nándor lett. Az egyházakat ért jogtalanságok jóvátételére a parlament megszavazta az egyházi ingatlanok visszaadásáról szóló törvényt, amely lehetővé teszi, hogy az egyházak visszakapják azoknak az ingatlanoknak egy részét, amelyeket a kommunista rezsim elkobzott és amelyekre egyházi, kulturális és szociális tevékenységük elkezdésére szükségük van. Ennek eredményeként már sikerült néhány egyházi iskolát újra megnyitni és néhány szerzetesrendnek újrakezdenie tevékenységét. Megindult a Katolikus Egyetem szervezése és a Pázmány Péter Hittudományi Egyetemen belül a Bölcsészeti kar felállítása. Az elmúlt évben megjelent az új magyar misekönyv és a papi zsolozsma első kötete, és a Magyar Karitás is újrakezdt.

Mindez arra mutat, hogy a magyar katolikus egyház kezd magához térni. A pápalátogatás sikere új lendületet adott neki, új hozzáállást a rá váró feladatokhoz, amelyekhez megújult ökumenikus szellemben, beleilleszkedve a pluralista társadalomba lát hozzá. Adja Isten, hogy az 1992-es esztendőben minden erőt összefogva folytathassa a megkezdett munkát a lelkek üdvéért a magyarság szolgálataiban.

— km —

lemi fogyatékosok szociális otthona. Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha sikerül megszerezni a határőrség egyik használaton kívüli laktanyáját, amely az eddiginél emberibb körülményeket biztosítana a betegek számára.

E küzdelemről és eredményeiről számos újságcikk és egy dokumentumfilm is született.

K. K. Z.

Egy töretlen hűségű papi élet

A Szombathelyi Püspök — a hozzátartozók nevében is — fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva jelenti, hogy

† dr. Harangozó Ferenc

pápai prelátus, ny. gimnáziumi igazgató életének 84., pappá szentelésének 58. évében, 1991. december 23-án, a beteg santségével megerősítve, a szombathelyi kórházban elhunyt.

Szeretlettel paptestvérünként az engesztelő, koncelebrációs szentmisét 1992. január 2-án, csütörtökön délelőtt 11 órakor mutatjuk be a szentpéterfai plébániatemplomban.

Holttestét közvetlenül a szentpéterfai temetőben helyezük nyugalomra a boldog feltámadás reményében.

Szombathely, 1991. december 24.

„Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa“ (Mt 5,10).

Ha az ember átfutja ennek a magas, szikár papnak az életét, ámul rajta, hogyan bírta ki mindazt, amin keresztülment.

Hat éves volt, amikor kitört az első világháború. Gazdálkodó szülei és 10 testvére számára nehéz idők következtek. A szűk esztendőket következésként volt, hogy csak 20 éves korában tudott leérettségizni. Felvételt kért a szombathelyi egyházmegyébe. Püspöke, Mikcs János, az élesesű, tehetséges fiatal embert Innsbruckba küldte. Ott is szentelték pappá 1934-ben. Egy évre rá megszerezte a hittudományi doktorátust. 1936—37-ben Mindszenty apátplébános káplánja Zalaegerszegen, majd hit-tanár és 1942-ig teológiai tanár a szombathelyi szemináriumban. A II. világháború kellős közepén három évi csaknem életveszélyes lelkipásztori tevékenység következik a partizánoktól zaklatott Muraközben, míg csak 1945-ben püspöke ki nem nevezi a szombathelyi szeminárium helyettes igazgatójává. Ebben a minőségében számos magyaron, nyugatra menekülőknél is segít. Három évvel később a nyílt utcán letartóztatják, a szovjet hadbíróóság 25 évi kényszermunkára ítéli. Szibériába hurcolják, ahol kevés híján a tifusz végzet vele. Hat és fél év után szabadul, de hazaérkezése után ismét börtönbe kerül. A forradalmárok szabadítják ki 1956-ban. November 4-e után Nyugatra menekül. Előbb Svájcban hittanárkodik, majd 1960-ban átveszi a Kastli magyar gimnázium vezetését. 13 évig áll az iskola élén. Rendkívül népszerű a diákok közt, akik csak „Bimbam”-nak nevezik. Tudott egyszerre határozott és megértő lenni.

Időközben Mindszenty bíboros kikerül Nyugatra. Harangozó Ferenc kíséri majd minden útján. A bíboros halála után sem pihen: átveszi az Életünk szerkesztését — „ideiglenesen”, mint mondta. Kilenc év lett belőle. 1986-ban visszavonul Burgenlandba, hogy közel legyen hazájához és szülőfalujához.

Máriacell-ben része van a Mindszenty sír, a Keresztúti magyar kápolna-, a Mindszenty múzeum létrejöttében. A Mindszenty alapítvány tagjai közé, a Mindszenty emlékbizottság elnökévé választja; a Szentkorona emlékmű Mattseeban, azon a helyen, ahol a koronaörök elásták, az ő kezdeményezésére jött létre.

80. születésnapján II. János Pál pápa prelátussá nevezte ki, jelképes elismeré-

BOÓR JÁNOS:

Az Európai Püspöki Szinódus és zárónyilatkozata

Európa új evangelizálása volt a november 28. és december 14. között Rómában megtartott Európai Püspöki Szinódus témája. A jelszava így hangzott: *Ut testes simus Christi, qui nos liberavit* („Hogy Krisztus tanúi legyünk, aki megszabadított bennünket”). A rendkívüli szinóduson a Vatikáni Rádió tudósítása szerint összesen 205 személy vett részt különböző címen. A teljes jogú szinódusi atyák száma 137 volt, közülük 70 Nyugat-Európából, 50 Kelet- és Közép-Európából, 17 pedig Európán kívülről érkezett. Magyarországot Seregély István egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke, Dankó László kalocsai érsek, Takács Nándor székesfehérvári megyéspüspök és Keresztes Szilárd nyíregyházi görög katolikus megyéspüspök, valamint Hegedűs Kolos ferences tartományfőnök képviselte. A Romániából jött négy szinódusi atya között volt Jakubinyi György gyulafehérvári segédpüspök, Szemedi Iván munkácsi görög katolikus megyéspüspök. A 33 megfigyelő (auditor, auditrix) között vett részt a találkozó munkájában Lukács László piarista, a Katolikus Sajtó Világszövetségének (UCIP) európai elnöke, a Vigilia főszerkesztője és Nagy-Pál Mária Consummata, a Kalocsai Iskola-növérkek általános főnöknője. Mindezekhez még hozzájött 11 keresztény egyház — köztük a konstantinápolyi pátriárkátus — képviselője. A találkozót beárnyékolta, hogy a további öt meghívott egyház — az orosz, a román, a bolgár, a szerb és a görög ortodox egyház — korábbi nyilatkozatától eltérően távolmaradt Rómától. Az ortodoxok valószínűleg így akartak tiltakozni a bizánci szertartású és a latin szertartású katolikusok — úgy mond — prozelitizmus ellen.

„Az említett ortodox egyházak lemondásának közvetve az volt a kedvező hatása, hogy a tanácskozások alatt az ökümenizmus kérdésén nem lehetett többé átsiklani. Még a pápai kúria képviselői is beismerték: „Hibákat követünk el”. Így a nem ökümenikus gondolkodó és tevékenykedő püspököket arra figyelmeztették, hogy a II. Vatikáni Zsinat az ökümenizmusra kötelez bennünket. Már az előkészítő munkárról szóló beszámolóban, amelyet Camillo Ruini bíboros tartott meg, világosan elhangzott: Európa új evangelizálása csak akkor kecsegtet a siker reményével, ha ez „minden keresztény felekezettel együttműködve” történik... Érdekes, hogy Ruini továbbment még egy lépéssel: szerinte a vallásközi dialógus is nagyon fontos a közösségi és spirituális értékekben gazdag Európa újjáépítésében! Ez különösen a mi „idősebb testvéreinkre”, a zsidókra vonatkozik, akiknek hite és kultúrája egy igazán európai civilizáció kialakításának alapvető eleme. Hogyan hallgathatta ezt némely

sül, ezért a megpróbáltatások közt is töretlen hűségű papi életért. Konkoly István szombathelyi püspök temette szülőfalujában a szentpéterfai temetőben. Most, amikor megérkezett menyegyei Urához, akinek szolgálatába életét, minden energiáját állította, az elismerés már nem jelképes lesz. Az Úr maga lesz végső, minden emberi elképzelést felülmúló, múlhatatlan jutalma.

F. M.

kelet-európai teológus, aki magában hordja az antiszemitizmus örökségét?..

A szinódus első szakaszában a keleti és nyugati püspökök rövid felszólalásokban fejtették ki véleményüket a helyzetről és a legfontosabb teendőkről. A rendelkezésünkre álló információk szerint ezekben nem lehetett egységes irányvonalat felfedezni — hála Istennek, tegyük hozzá! Az egyházon belüli pluralizmus a katolikus egyházban sem téveszthető szem elől és tulajdonképpen magától értetődő... Nem csak Kelet és Nyugat cserélt eszmét, hanem — mint mondták — egy nyílabb, a modern világot elvben minden nehézség ellenére elfogadó szemlélet és egy a fundamentálistizmusra — vagy helyesebben —, integrálistizmusra hajló gondolkodásmód... olvassuk a freiburgi *Christ in der Gegenwart*-ban, Manfred Plate főszerkesztő tudósításában.

A szinódus második szakaszában nem a plénumon folytak a tanácskozások, hanem a különböző nyelvek szerint alakított kis csoportokban: angolul, franciául, olaszul, latinul, németül, spanyolul és „szlávul”. Ezekben belül 12 csoportban (az ökümené képviselői szándékuk ellenére külön kört alkottak) vitatták meg a szinódusi aulában elhangzott korábbi beszédek (szám szerint 140) összefoglalását. E csoportok kritikái alapján az előkészített okmány jelentősen módosult. Például helyreigazították a nyugati vallási helyzet túl negatív és borúlátó szemléletét, és ez főleg a kelet-európai püspökök kívánságára történt, akik egyúttal szembefordultak saját egyházi helyzetük felmagasztalásával. Az ökümené jelentőségét az előzőknél még erősebben kiemelték, hasonlóképpen a szintén Európához tartozó nem keresztény vallásokkal folytatódó párbeszédet. Bíráló szavakkal illették a nő szerepét az egyházban és a társadalomban, a „szexista” nyelvezetet, az evangelizálás és a vallási elhódítás (prozelitizmus) összekeverését, valamint az egyházi tanítóhivatal szerepét. Nem szöttek tovább Werbs schwerini segédpüspök ösztönző gondolatait. „Hogy fogja egyszer majd a történelem megítélni ezt a hallgatást Európa hívőinek égető kérdéseivel kapcsolatban?” — kérdezi Plate lapjának egyik számában. Az említett felszólalást nem is ismerte, mert a német újságolvasók erről kimerítően — és szinte csak erről — értesültek a szinódus kapcsán.

Norbert Werbs-nek a pápa jelenlétében elmondott felszólalása megérdemli a mi figyelmünket is, mert ebben a világiak beleszólási jogát sürgette, főleg a püspökkinevezéseknél, megkérdőjelezte a természetes és mesterséges fogamzásgátlás megkülönböztetését, az elváltak mai lelkigondozását és a nők kizárását az egyházi vezetéskből. Szerinte az egyházat sokan mint az előírások és a gyámkodás színhelyét élik meg, ezért fogékonyabbaknak kellene lennünk az emberek problémái iránt. Georges Edmond Robert Gilson, Le Mans püspöke pedig az egyház és állam következetes elválasztásában, valamint az egyház nemzetekfölöttiségében látja az értéket, amit éppen Franciaország közvetíthetne a kelet- és közép-európai egyházaknak. A Nyugatnak segítenie kellene, hogy Keleten az egyház jól határozza meg küldetését „a modern és posztmodern társadalomban, nehogy hatalomvágy-

gyal gyanúsíthassák, vagy azzal, hogy olyan keresztény politika restaurálására törekszik, amely ma már meghaladott társadalmi modell” (La Croix, 1991. december 6.).

A második dokumentum, a szinódus zárónyilatkozata Karl Lehmann mainzi püspök, a szinódus titkára szerkesztésében sok módosító javaslatot kapott. Főleg a franciák találták túl elméletinek, lelketlennek és bénítónak, anélkül, hogy ellennyilatkozatot állítottak volna össze. Szerintük bibliai és patrisztikai alapon az igazság, a szabadság és a közösség jegyében kellene megfogalmazni az egyház jövőjét Európában. De senkiről nem szabadna megfeledkezni, sem a nőkről, sem a fiatalokról, sem a szerzetesekről és apácákról, sem a jóakarató emberekről! Mindez lehetetlenné tette egy rövid szöveg megfogalmazását. Így született meg a 26 oldal terjedelmű, 10 fejezetből álló okmány. „De kihez is szól ez a szép nyilatkozat? Európa lakosságához? A katolikusokhoz? A keresztényekhez? A kormányokhoz? Mindenki tudja, hogy a laikusoknak másra volna szüksége. Egy oldalnyi határozott és közvetlen szöveg, karácsony távlatában. De egyedül az idő halad gyorsan. Péntek este minden befejeződött” — állapítja meg Bruno Chenu, a La Croix főszerkesztője a napilap '91. december 13-i számában. Kollégája Plate a következőképpen összegezi a zárónyilatkozatot: „A bevezetés után, amelyben nincs többé szó „keresztény” Európáról, először alapvető teológiai problémák megtárgyalására kerül sor. Ezután a szöveg „a szabadságban” végbemenő új evangelizálást tárgyalja. Külön fejezet foglalkozik az ökümenével, a felekezeteket meghaladó keresztény közösséggel. Itt szól a zsidósággal és az iszlámmal való kapcsolatokról is. Végül a szöveg kitér azokra a konkrét feladatokra, amelyek ma állnak a keresztények előtt egy új Európa politikai, gazdasági és kulturális felépítésében. Egyházpolitikailag nem nevezhető a szöveg restaurációs. Például ezt olvashatjuk: „Az új evangelizálás nem Európa elmúlt korszakának a restaurálására törekszik, hanem segíteni kíván saját keresztény gyökereink felfedezésében és egy mélyebb civilizáció kialakításában, amely keresztényibb és ezért emberibb”... Főleg az antropológiai vonatkozások alkotják az okmány erős oldalát, míg a politikai és kulturális következtetések inkább felszínesek és általánosságokban merülnek ki. A nacionalizmustól éppúgy óv, mint a gátlástalan piacgazdálkodástól. A demokrácia és a szabadság mellett állásfoglalás világos és határozott. Hogy a mi társadalmunk nagyon is rászorul a 'humanizálásra', ezt senki sem vitatja”.

Meglepetést okozott II. János Pál pápa záróbeszéde, amelyben új szerv létrehozását jelentette be Európa evangelizálásának koordinálására. A párizsi La Croix szerint ez azt jelenti, hogy Kelet- és Közép-Európa evangelizálása a téma fontossága miatt nem maradhat kizárólag az európai püspökök ügye.

Az idő egy nagy folyó, amely kihányja kebeléből a gatz és csak azt tartja meg az örökkévalóságnak, ami megérdemli az örökkévalóságot. Kármán József: A nemzet csinosodása, 1794.

GYERMEKEKNEK

Kedves Gyermek!

Ugye gyakran megkérdezték már tőled a felnőttek: mi leszel, ha nagy leszel? S talán már meg is adták a választ, elmondták, hogy mitől, milyen foglalkozásban, melyik hivatástól remélték, hogy boldoggá, eredményessé tesztettek.

Az évközi ötödik vasárnapon — február 9-én — az evangélium halászközléről számol be, akik egész éjszaka eredménytelenül, sikertelenül próbálkoztak a halfogással. De sikertelenségük egycsapásra megszűnt, amikor Jézus beszállt a hajójukba és szavára újra kivetették a hálót.

A siker kulcsa Jézusnál van! Ne feledjétek el ezt, amikor jövőtöket tervezitek. Engedjétek, hogy a ti „hajótokba”, életetekbe is beszállhasson Jézus és hallgassatok szavára, tanítására.

A Jézus-adta siker azonban nem jelenti azt, hogy milliommossá tesz titeket. Gondoljatok csak arra, hogy az evangéliumi halászközl mindenüket otthagyták és követték Jézust. Mert Jézus követésében rejlik az igazi siker, a legnagyobb eredmény. Jézus nélkül a milliomos is végsősoron sikertelen ember, s Jézussal a szegénynek is eredményes az élete.

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

Február 9-én, az év 5. vasárnapján nagyon figyeljétek az evangélium-történetre! Nem szoktam magamról túl sokat beszélni, de annyit engedjétek meg, hogy most az egyszer (bocsánat: kétszer!) kivételt tegyek. Valamikor még kispap koromban, egy szentírás-magyarázat órán, Jakubinyi tanár úr külön felhívta figyelmünket e vasárnapi szakasz szépségére. Különösen ezeket a jézusi szavakat hangsúlyozta: „Evezz a mélyre... Emberek halásza leszel...”

De hogy jobban megértsetek, idézzük fel az evangélium történetét:

„Jézus egyszer ott állt a Genézaretitói partján. Nagy tömeg sereglett köréje, hogy hallgassa Isten igéjét. Jézus látta, hogy a parton két hajó vesztegel: a halászközl kiszálltak belőle és hálójukat mosták... Amikor Jézus befejezte a tanítását, így szólt Simon Péterhez: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálót!... Úgy is tettek és annyi halat fogtak, hogy a háló szakadozni kezdett... Jézus így szólt Simon Péterhez: Ne félj! Ezentúl emberek halásza leszel!” (Lukács 5, 1—11)

OSZTRÁKOK SEGITIK A HORVÁTOKAT

Az osztrák Karitás elnöke, Helmut Schüller Zágrábban járt, hogy a horvát testvér-szervezet vezetőivel megbeszélje az Ausztriából induló segélyakció további részleteit — jelenti a „Kathpress” osztrák katolikus hírügynökség. Elmondta, hogy a segélyakciót még éveken keresztül folytatni kell, még akkor is, ha a közeljövőben életbe lépne egy fegyverszüneti szerződés és azt be is tartanák. A rombolás és a menekültkérdés olyan mértékűt öltött, hogy a horvátok még hosszú ideig nem fognak tudni saját lábukra állni. Az osztrák Karitás elnöke felhívta honfitársait, ne küldjenek egyéni csomagokat, mert azok elosztása megoldhatatlan nehézségekbe ütközik. Időközben a horvát Karitásnak sikerült a teherautószámra érkező segítséget úgy megszerveznie, hogy a központból egyenesen a plébániákra jut el. Egyéni segélycsomagokat önkéntesek állítanak össze a zágrábi Karitás központban. Az osztrák Karitás igyekszik a szerb károsultakon is segíteni.

S most másodszor is magamról. Ezen evangéliumi sorok egy nagyon kedves nyári emléket idéznek fel bennem: Heiligenhafeni halászközl figyeltem meg, amint hazatérnek a kikötőbe a fáradtságos éjszakai halászatból. Mintha ez az evangéliumi kép elevenedett volna meg: egyesek örömmel mutogatták nekünk, partonállóknak a gazdag zsákmányt, mások szótlannal, fáradt tekintettel raktak rendet a hálók között. Siker és sikertelenség.

Péter apostol is halász volt. Hány-szor átélte ő is a siker, a biztos megélhetés reményének örömét, de hány-szor a sikertelenség, a létbizonytalanság keserűségét is.

Egy érdekes kérdés: mi lett volna Péterből, ha nem találkozik Krisztussal? Minden bizonnyal megmarad köztisztelőként álló halászmesternek, jó férjnek, gondos apának. Jézus hívása azonban: „Evezz a mélyre... Emberek halásza leszel...” mindent megváltoztatott. Otthagytott hajót, hálót, mester-séget — Krisztus tanítványa, követője, Apostola lett.

„Evezz a mélyre...” keresni az élet mélyebb értelmét. Több lenni egy jó mesteremberről, több egy jó férjéről, több egy jó emberről.

Gondolatok-e már arra: mi lehet ez a „több” egy mai fiatal életében? Több lenni egy jó tanulóval, több lenni egy kedves, jó gyermekkel, társval, barátval?

„Emberek halásza leszel...” Embereket fogni? Csak azt ne! Elég volt a régmúlt idők rabszolgaságából, a fogolytáborokból, falakból és szögesdrótokból!

De talán úgy, ahogy Péter s a többi apostol tették: evangéliumi étellel, keresztény szeretettel, türelmes — buzgó tanítással „fogták” Krisztus országa az örök élet számára az embereket.

Talán papként, szerzetesként, szerzetesnőként („evezz a mélyre... hátha...”) de világi apostolként, jó keresztény emberként biztos lehettek „emberek halásza”!

Bár már szakadoznának azok a hálók!

Pál atya

A Taizé-i nagy találkozó Budapesten

Január 4-én, szombaton imával ért véget Budapesten a december 30-án kezdődött Taizé-i Európai Ifjúsági Találkozó. A taizéi közösség képviselői köszönetüket nyilvánították a vendégszeretetért, amelyben a magyar főváros részesítette a közel 100 ezer európai és magyar fiatal. Roger Schutz-ot, a Taizéi Közösség perjelét Göncz Árpád köztársasági elnök fogadta. A találkozót II. János Pál pápa, Butrosz Galí új ENSZ-főtitkár, Carey canterbury érsek s más ismert európai személyiségek is üdvözölték. Az Életünk munkatársa Budapesten felkereste Blankenstein Miklóst, az Országos Lelekipásztori Intézet lelkész-munkatársát és terjút készített vele a találkozó lefolyásáról és személyes tapasztalatairól.

Kedves Atya, az Európai Ifjúsági Találkozó véget ért. Melyek voltak legkiemelkedőbb eseményei?

Az egyes helyszínek különféle típusban valósítottak meg csúcsményt a résztvevők számára.

Amikor reggel a különféle templomokban jöttek össze kisebb csoportokba imádkozni és utána beszélgetni a fiatalok, más hangulatot jelentettek, más-képpen tudtak osztozni, mint délutánonként a bibliamagyarázatokon, vagy a nagy közös több tízezres imaórákon. Ha résztvevőket kérdezzük, akkor ki-ki emelnek egy-egy részletet, de összességében azt kell gondolnom, hogy a folyamat maga ebben a komplexitásban jelent csúcsteljesítményt a fiataloknak.

Végül is hány fiatal jött össze és hogyan oszlottak meg? Honnan, milyen országokból jöttek?

78 ezer fiatalot regisztráltak résztvevőként, ennél nagyobb a tényleges létszám, hiszen a budapesti fiatalok külön nem jelentkeztek be. Erősen tapasztalható a kelet-európai túlsúly. Néhány adat: 16 ezer lengyel, kb. 8 ezer ukrán, 3 ezren a baltikumról és Belorussziából, 7 ezer körüli a romániai és folytathatnánk tovább. Érdekes, hogy még Albániából is tudtak jönni néhányan.

Tehát azt lehet mondani, hogy körülbelül 100 ezren voltak.

Egyes nagyobb alkalmaknál igen.

Te nyilván személyes kapcsolatban is voltál a fiatalokkal. Hogyan értékelték őket a találkozót?

A fiataloknak azon része, amely már korábban is részt vett, a szokott lelkesítéssel és örömmel, ugyanakkor nyugodtsággal vett ezen részt. Számukra tehát nem igazából a fesztivál volt a döntő, hanem az ünneplés, amit évről-évre újra megteszünk. Akik először jöttek, azok kicsit csodálkoztak is és talán most tapasztalták meg először az ízet. Mindenki lelkesülten beszélt magáról a találkozóról és az ebben rejlő lehetőségekről.

És mi volt a te személyes benyomásod?

Kelet-Európában vagyunk és itt a nemzetiségi ellentétek úgy tűnik, hogy nem kicsik. Először is ezek a fiatalok megélték azt, hogy mi egy hajóban evezzünk. Másodszor, a kelet-európaiak eddig mindig nyugattól várták a megújulást, a segítséget. Most ébred rá szinte mindenki, hogy nálunk keletebbre is élnek keresztények, másodszor pedig a saját világunkban nekünk magunknak kell a sorsunkat kézbe venni. Harmadszor pedig az imának a mindenkor ereje, amelyből az igazi és hiteles élet születik, vált tapasztalattá mindenki számára.

Felmerültek-e nehézségek és ha igen, azok milyen természetűek voltak? És azt is megkérdezném; hogyan reagált a főváros lakossága?

A főváros lakossága nagyon pozitívan reagált, a médiákban pártállástól függetlenül nagyon pozitív, korrekt ismertetések születtek, televízióban lehetett látni műsort és tájékoztatást, tehát összességében nagyon pozitív volt és segítőkész a hozzáállás. Ne felejtjük el, a fiatalok nagy része iskolákban lakott,

tehát az oktatásügynek a segítsége nélkül ez nem is bonyolódhatott volna. Igazából komoly gondot sehol nem jelentett maga a szervezés, jóllehet ilyen tömeg fiatalnak a közlekedtetése is nyilván a budapesti lakosok türelmét kellett, hogy jelentse. Egy-két kisebb gond volt, de azok igazából a szervezéssel mindig együttjáró nehézségek.

Végül még egy kérdés. Mit lehet várni ettől a találkozótól? Lesz-e valami hatása, eredménye elsősorban a magyar, de általában a kelet-európai fiatalok számára?

Mivel a címe és a célja a találkozónak „a bizalom zarándokútja”, ez mindenképpen a kelet-európai bizalomnak a komoly erősítését jelenti. A nyugat-európaiak is megtapasztalhatják, hogy nehezebb körülmények között — számukra Kelet-Európa világa ez — nagyon hiteles és mély kereszténységet lehet élni. Van tehát kölcsönös mondanivaló Kelet és Nyugat fiataljainak egymás számára. Nekünk magyaroknak talán a pápalátogatás után, a zsinatok kezdésének az időszakában, nagyon fontos spirituális tapasztalat, hogy minden igazi cselekvés az imából születik — egyrészt — másodszor pedig nem kell várni a sült galambot, hanem belülről az ifjúság a saját körében újíthatja meg az egyéni közösségi életet. Ehhez kitűnő lökést adott itt Magyarországon és minden résztvevő számára ez a mostani találkozó.

Nagyon szépen köszönöm ezt a beszélgetést.

Én is köszönöm és viszontlátásra. Dicséretessék a Jézus Krisztus.

A MAGYAR KARITÁSZ EGY ÉVE

A magyar katolikus püspöki kar 1990. júniusi konferenciáján határozta el, hogy életre kelti az 1945-ben valamennyi egyházi szervezettel együtt feloszlott magyar Karitást. Dr. Frank Miklós, a magyar püspöki kar Caritas megbízottja, beszámolt a Magyar Kurirnak a Caritas újraszervezésének első évéről. A Caritas feladata, hogy az egyházon belül működő valamennyi szeretet szolgálati intézményét összefogja. Először fel kellett mérni a már meglévő kezdeményezéseket, amelyek az elmúlt rendszerben gyakran titokban működtek. Aztán lehetett hozzáfogni az egyházmegyei Caritas hálózat kiépítéséhez.

Ma már minden egyházmegyében van Caritas vezető és megkezdtek az egyházmegyei Caritas irodák létrehozását. Létrejött a püspöki kar égíse alatt a központi Caritas iroda is, egyelőre két munkatárssal. Fontos esemény, hogy a Nemzetközi Caritas 1991 májusában a Rómában tartott közgyűlésen a Magyar Karitás teljes jogú tagjai közé választotta. Az európai Caritas szervezetek pedig a Magyar Karitást állandó bizottságuk tagjai közé hívták meg. A külföldi Caritas szervezetekkel kiépített kapcsolatok lehetővé tették, hogy a meglévő magyar szervezeteket anyagilag támogatassák. A nemzetközi Caritas szervezetek összefogásának szép példája az a közel 100 millió forint értékű pénzüni és természetbeni adomány, amelyet a Jugoszláviából érkezett menekültek megsegítésére fordítottak. (SZER)

Nem az cselekszik bölcsen, ki hazaszeretetét abban helyzeteti, hogy minden idejét annak dicséretére pazarolja, hanem inkább az, ki hátramaradását fejtegeti s boldogításában elősegíteni fáradozik. Ami igazán jó s kitűnő, nem kell annak dicséret, fénylik a gyémánt magában is.

Széchenyi

Katolikus gondok Erdélyben

Tempfli József nagyváradi püspökkel készített interjú hangzott el a müncheni Szabad Európa Rádió január 6-án közvetített „Kommentár nélkül” című műsorában. Ebből adjuk közre az alábbi, figyelemre méltó fontos részleteket. Ara Kovács Attila kérdez:

— Püspök úr, az elmúlt hetek Romániában a magyar gyűlölet jegyében teltek el. Mennyiben értékelte ezt az egyház? Új helyzettel kell-e most szembenéznie?

— Szomorúan tapasztaljuk napról napra a tudatosan kiélezett helyzeteket és szomorúan vesszük tudomásul, amikor annyi fontos kérdés és sürgős probléma lenne megoldandó a (bukaresti) parlamentben, ugyanakkor ilyesmivel vesztegetik az időt. Mi állandóan reklamáljuk a kultusz törvényt, megegyezve minden egyházzal. Az ortodox egyházzal is, amellyel nehéz volt megegyezni, de összeültünk és közös nevezőre jutottunk, hogy egy közös kultusz törvénytervezetet adjunk be, és kérjük a jóváhagyását. Az elnök asztalára már 1991 februárban letettük ezt, azóta állandóan sürgetjük. Még annyi sem történt, hogy a parlament elé terjesszék tanulmányozásra. Nekünk ez óriási fontossággal bír: addig nem tudjuk, hol állunk. Mindent a beadványban kértünk vissza. A földtörvény nagyon keveset adott vissza, valamit vidéken plébániáknak és szerzetesházaknak öt hektárig. Jelenleg az egyháznak semmi megélhetési alapja nincs, a kevés perselypénzből, temetési díjból élünk, amelyből épületeket fenntartani nem lehet. Világosan kifejtettük, miért kívánunk vissza mindent: a püspöki palotát, a kanonoksort, kórházainkat, iskoláinkat, gyermekházainkat, az öregotthonokat és kultúrházainkat. Földjeinknél nem is gondolunk 1000 holdakra, amennyi a püspökségnek volt, de a plébániák 30–40 hold földje, amiből fenntartják magukat és embereiket, az feltétlenül szükséges. Nem ragaszkodunk a földhöz, nem bánjuk ha egy barázdát sem adnak vissza, de vagy így, vagy úgy legyen biztosítva a megélhetési alap: híveink az államnak adóznak, földjeiket is ő használja, tehát neki kell állnia minden kiadásunkat. Fedezni a papok, tanáraink s a fel nem soroltak fizetését, a templomi javításokat és fenntartási költségeket. Eddig Nyugatról élünk és a nyugati segélyekből, de a nyugatiak világosan kifejezték, lassan nem csak veletek, hanem a balti államokkal, a Jugoszláviában tönkretett templomokkal, kolostorokkal is kell törődnünk. Az állam most közvetlenül nem akadályozza az egyház tevékenységét, de közvetve igen. Azáltal, hogy a kultusz törvényt nem szavazzák meg. Az egyháztól elvárják a kiterjedtebb tevékenységet, de a szükségést nem biztosítják hozzá. A Ceausescu-rendszerben a templomi munkára voltunk korlátozva. Azt is büntették, ha a plébánián egy-egy hittanórát tartottunk, vagy énekórát. Most nem törődnek ilyesmivel, folytathatnánk kiterjedtebb tevékenységet. Én egyedül Nagyváradon 153 olyan katolikus öregről tudok, akinek senkije nincsen. Intézményesen tudnánk törődni velük, még segítséget is kapnánk. De nincs hová elhelyezni őket. Építéshez nincs anyag, még ha pénz lenne is, az évekbe telik. Addig ki törődik velük? És miért mi építsünk, ha megvannak a saját épületeink, amiket jogosan visszavárunk. A kiterjedtebb tevékenységhez szükséges az alkalmas hely: az iskola, az öregház, a kultúrház... A gazdasági bajok — kenyér-, benzinhiány és így tovább — áthárításával próbálják a

kultusz törvény létrehozásának sabotálását magyarázni, illetve elterelni róla a figyelmet. Deinformációval állítják, mi hozzuk létre a nemzetiségi viszályokat. Sovén szélsőségesek bedőlnek e maszlagnak, mondván: amikor Nagyromániáról van szó, mindent el kell felejtetni. Nem látják be, hogy egymásra vagyunk utalva. A Vatra álláspontja: akkor lehetünk nyugodtak Erdély felől, ha mindenkit kiengedünk, vagy pedig mindenkit legyilkolunk. Még erről is szó volt.

— A Vatra konkrétan támadja a katolikus egyházat is?

— Cikket mutathatnék róla, hogy névleg támadta például a Váradi Katolikus Püspökséget is. De általában is az egyházat. Konkrétan, amikor Gyulafehérváron az Érsekség beiktatásakor a magyar himnuszt el mertük énekelni. Ezért most a katolikus egyház ellenségünk. A balázsfalvai görög katolikus templom visszavétele miatt a római pápa az ortodoxia ellenségévé vált. „Felfüggesztünk minden ökuméniát — nyilatkozták. Amíg ez a pápa él, nem állunk szóba velük, mert hódító szándékaik vannak.” Amiért egy templomot visszavettek, ami a katolikus egyházé volt. Engem is támadtak, névszerint egy képviselői felszólalás kapcsán, például azért, hogy merem én a püspöki palotát visszakérni, vagy a kanonoksort, mikor ez a román nemzeti államnak két elidegeníthetetlen tulajdona, amit nem lehet elvenni és felkérni a kormányt, akadályozza meg ennek visszaadását.

— Jelenleg milyen a viszony a római katolikus és a görög katolikus egyház között?

— A legjobb. A Ceausescu-rendszerben is tudtuk, hogy ők nem elismert vallás és ezt tudomásul vettük és szerettük őket annyira — hiába románok, szinte kivétel nélkül. Vannak magyar görögkatolikusok is, de kevés, 85 % román görög katolikus. Mi annak idején beengedtük papjaikat a templominkba, a híveiket is. Anyanyelvükön állunk rendelkezésükre. A „gyónók”-nak sokszor a fele román nyelvű volt. Ők ezt tudják, hálásak is azért. Most viszont félnek. Ha egy kicsit közelednek felénk, vagy barátkozunk, az ortodox egyház részéről rögtön az a vád, hogy ti is a magyarokkal paktáltok, ti is vissza akarjátok adni Erdélyt Magyarországnak. Ugye abszurdum egy románnak egy másik románról elképzelni, hogy az vissza akarja segíteni Erdélyt Magyarországhoz. Mikor a múltkoriban itt volt Amerikából egy szenátor és a református püspökségen beszélgettünk, valaki felvetette — pont akkor volt a trianoni szerződés évfordulója —, hogy nem tudatosan akkor jött-e? Ott szoltam hozzá: Ennek az Erdély-kérdésnek nem csak olyan megoldása van, hogy ki menjen ki Erdélyből vagy ki vonuljon be Erdélybe. A trianoni határnak, a határkérdésnek van egy olyan megoldása, hogy legyen a határ annyira légmentes, hogy senkise vegye észre; hogy szabadon jöhessenek Nyugatról, mi is szabadon mehessünk Magyarországra. És akkor senkit nem fog érdekelni a Trianoni határ. De ehhez más gondolkodásmód kellene.

(Folytatás a 6. oldalon)

Miről tárgyaltak Pozsonyban?

KERESZTÉNYDEMOKRATAK NEMZETKÖZI KONFERENCIÁJA

Tizenegy pontos zárónyilatkozat közreadásával fejeződött be november 2-án Pozsonyban az Európai Kereszténydemokrata Unió (EUCD) nemzetközi konferenciája. A pozsonyi találkozás a kelet-közép-európai nemzetiségi kisebbségek helyzetéről cserélt véleményt és tapasztalatot a megbeszélés csaknem 100 résztvevője, köztük többek között Surján László magyar népjóléti miniszter és Frantisek Miklosko, a szlovák parlament elnöke. A szakemberek, élve a konferencia különböző fórumai kínálta lehetőségekkel, részletesen szoltak az európai kereszténydemokrata pártok nemzetiségi kérdésekkel kapcsolatos felelősségéről és tennivalóiról. Előzőleg szakértők jártak Közép- és Kelet-Európa több országában, így hazánkban is, hogy személyesen is találkozzanak a kisebbségben élő nemzetiségekkel. E közvetlen tapasztalatokat nyújtó látogatások eredményeit azután minden részletre kiterjedő tanulmányban tették közzé, amely végül a pozsonyi várban megrendezett nemzetközi konferencia zárónyilatkozatának alapjául szolgált. A napi sajtó szórványosan foglalkozott — olykor kritikusan — a találkozói eseményeivel. A Magyar Nemzet például azt írja, hogy „a tanácskozás megnyitóján fel-

reteit, és olyan tervet dolgoz ki, melynek valóra váltásával úrrá lehetnek az egész kontinensen jelentkező gondokon és kihívásokon. Az Európai Közösségen belül zajló egyesülési folyamat — állapítja meg bevezetőjében a pozsonyi zárónyilatkozat — nyújtja a legkedvezőbb lehetőségeket a nemzeti kisebbségek problémájának megoldására.

Az ENSZ-megállapodások, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet s más nemzetközi egyezmények szellemében összesen tizenegy pontban rögzítették a legfontosabb tennivalókat.

Szó esik egyebek között a nemzetnek mint közösségnek — a család, a lakóközösség, az egyház, a munkahely mellett — az emberek életében betöltött meghatározó szerepéről, a nemzet és az állam viszonyáról. „Az államnak az a megbízatása, hogy segítse az igazságosságot, a demokráciát és a biztonságot: s e megbízatásnak része az, hogy olyan feltételeket kínáljon, melyek között a nemzeti kisebbségek szabadon alakíthatják az identitásukhoz nélkülözhetetlen, sajátos jegyeket, a nyelvet, a hitet és a kultúrát.”

Megállapították azonban, hogy a nemzetiségi kisebbségek tagjainak mindenképpen alkalmazkodniuk kell azon ország alkotmányához s törvényeihez, melynek állampolgárai. A küldöttek egyöntetűen vallják: „Jószomszédság, kölcsönös bizalom és őszinteség a nemzetek és az államok közötti kereszténydemokrata politika lényeges vonásai. Külön említi a zárónyilatkozat a kulturális örökség, az iskolák, valamint a sajtótermékek szerepét a nemzetiségi kisebbségek életében. „Elidegeníthetetlen az anyanyelvi oktatás, a vallásszabadság és a saját kultúra fejlesztésének joga.” Az államnak ezekre tekintettel kell lennie s nem szabad eltérnie a hátrányos megkülönböztetést sem a különböző nemzetiségű tanulók, sem a különböző iskolák között. Elidegeníthetetlen a nemzetiségi kisebbségek joga arra, hogy rádió- és televízióadókat üzemeltessenek, vagy az országos programokban saját nyelvű kulturális és vallási műsorokat sugározhassanak.

S hogy válhat mindez valóra? Nemzetközi törvényalkotásnak kell védelmeznie a nemzetiségi kisebbségeket, közelebről: nemzetközileg megállapított normák szükségesek, s esetleges megsértésüket haladéktalanul orvosolni kell. Mindehhez kellő garanciát kínálnak a már létező megállapodások, s az Európa Tanács közgyűlésének azon igyekezete, hogy az etnikai csoportok és kisebbségek jogát tartalmazó jegyzőkönyvet az Emberi Jogok Európai Egyezményének kiegészítéseként fogadtassák el. Azok az országok pedig, amelyek nem tesznek eleget a fentiekben vázolt követelményeknek — ajánlja a zárónyilatkozat — ne lehessenek tagjai az Európai Közösségnek sem.

S mit mond a konferencián részt vett politológus, András Károly? „Személyesen nagyon hiányolom például annak a mechanizmusnak a felvázolását, amely ellenőrizné a kisebbségi jogokkal kapcsolatos állami ígéretek megvalósítását, tehát megszüntetné a szép szavak és a cselekedetek közötti gyakori ellentmondást, s létrehozná azt a független fórumot, ahová a kisebbségek bizalommal fordulhatnának panaszaiikkal. A javaslat kidolgozása viszont megkezdődött...” (Khim Antal, Mérés 91/4.)

Némelyek szomorúan füttyörészik el a mohácsi veszedelem nótáját s azt hiszik, ott van koporsója minden szkíta fénynek. Tán úgy van, ámbár én nem hiszem — de az okos ember nem néz annyira a háta mögé, mint inkább maga elibe.

Széchenyi

szóló Ján Carnogursky szlovák kormányfő, a csehországi németek „kiűzetéséről” beszélt, míg a szlovákiai magyarokkal megtörténeteket csupán „lakosság-cserének” minősítette. A szlovákiai magyar politikai mozgalmak egyetlen képviselőjét sem hívták meg a tanácskozásra. Csáky Pál, a szlovákiai Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom parlamenti képviselője is csak saját kérésére, megfigyelőként van jelen”.

A pozsonyi Új Szó című napilap is rendszeresen beszámolt a találkozói lefolyásáról, majd november 11-i számában a tanácskozáson tudományos megfigyelőként részt vett András Károly müncheni politológussal készített interjút közöl. A nemzetiségi, kisebbségi kérdések kutatója egyebek között elmondta: „... az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet utókonferenciái egyre behatódobban foglalkozni kezdtek a kisebbségi kérdéssel. Rövidesen más szervezetek, intézmények is csatlakoztak a munkához, s itt elsősorban az Európa Tanácsra gondolok. Felhívták a nemzetközi közvélemény figyelmét a kisebbségi sérelmekre; a megoldást az emberi jogok kibővítésében, világosabb megfogalmazásában és a kisebbségekre való kiterjesztésben képzelték el. Mind ezt pedig azért sürgették, mert úgy látták, hogy a kisebbségek, etnikumok sérelmeinek orvoslása nélkül az európai egység megvalósulása s az új közös otthon lakóinak békés együttműködése alig képzelhető el.”

Felismerték ezt a konferencia szervezői is, amennyiben megfogalmazták a tanácskozás résztvevőinek zárónyilatkozatát: a keresztény értékek és az európai kultúra egyesítő erején kívül olyan kereszténydemokrata politika mellett hitet, amely megteremtheti a nemzetiségi kisebbségek védelmének jogi ke-

Katolikus gondok Erdélyben

(Folytatás az 5. oldalról)

— *A református egyházzal hogyan alakult az együttműködés az utóbbi időben?*

— Az együttműködés a legszorosabb és a legtestvéribb. Nem csak az a bizonyíték, hogy pl. Váradhegyalján közös templomot építettünk, közös költségen és közösen használjuk. Fényképeim vannak az ünnepségről, felvettük kazettára is. Kettőn áldottuk meg a Tőkés püspök úrral, hatalmas tömeg jelenlétében és most is közösen használjuk (egyik délelőtt, másik délután). Hogy mást ne mondjak, indítottunk két református 9. osztályt és két katolikus, ugyanabban az épületben. Nálunk még volt vagy öt hely, nálunk már nem. Őt református gyermeket tehát felvettünk a katolikus osztályba. Nem azért, hogy őket áttérítsük, azok az ő hittanórájukra mennek, de a többi órakon a miénkben vannak. Vagy például: a reformátusok indítottak egyetemet. Oda ők felvettek 12 római katolikus, pedig mint református egyetemi oktatás indult. Vagyis a legnagyobb, legmesszebbmenőbb figyelemmel vagyunk egymás iránt és nagyon sokszor közös felhívást, körlevelet is adunk ki, ami a sajtóban megjelenik kettőnk aláírásával. Tőkés püspök úr és a saját aláírással.

— *Nyáron mozgalom indult a Csángóföldön annak érdekében, hogy magyarul is hallgassanak misét. Mi az önök álláspontja azzal kapcsolatban, hogy mind a helyi megyéspüspök Gergely Petro, mint pedig Ian Robu bukaresti érsek, rendkívül határozottan ellenszegült ennek, mitöbb meglehetősen durván utasította vissza a kérelmet.*

— Ők azt állítják — mi letárgyaltuk egymás között is ezt a dolgot —, hogy ilyen kéréseket nem kaptak, hozzájuk nem futott be ilyen kérés, hogy magyar nyelvű szentmisék is legyenek. Mi pedig tudjuk, hogy elég sok kérés befutott, ahogyan nekünk mondták. Ők azonban ezt letagadják, nekünk meg nincs bizonyítékunk. Mondtuk az illetőknek, ha máskor is juttatnak el ilyen leveleket, vagy kérést, juttassák el hozzánk is. Bálint érsek úrhoz vagy hozzám, azért, hogy legyen nálunk is másolat, tudjunk bizonyítani. Így azt mondanak, amit akarnak... Felettből csúnya dolog volt, amit a csángó újságban szellőztettek egyik egyházmegye papunkról. Én szenteltem fel, most itt van Szentjobbon. Bogdán István, Csángóföldről származott. Ő a rokonsága kérésére csupán azt kérte, hogy az első miséjén, legalább akkor vehessenek részt egy magyar misén. Rögton fel voltak háborodva, hogy ez akkor milyen következménnyel jár. A végén István beleegyezett, hogy román mise legyen, de egy evangéliumi részletet olvasson fel magyarul és rövid magyar prédikációt tarthasson. De még a prédikációnál is kikötötték: de akkor a mise végén legyen, hogy ha valaki el akar menni, el mehessen. Misekezdet előtt megint azt akarták, hogy az evangélium maradjon el magyarul. És amikor — az eredeti megállapodás értelmében az evangéliumot kezdték olvasni magyarul, két pap a szentélyben dobta le a miseruhát és tüntetőleg kiment, bár a mise többi része mind románul folyt. Hallatlan dolog, hogy ilyesmiket csinálnak, az ő nemzeti sovinizmusuknak alávetni a liturgiát... Nálunk, Bihar megyében nagyon vegyes a vallási megosztottság, sokan a görög katolikus románok közül, akik 45 év alatt megszokták a mi liturgiánkat, most is hozzánk járnak. Van köztük,

aki ért magyarul, van aki nem.

Elég sok szlovák is van, 15 ezerre rúg a számuk, 5 plébániájuk van itt fent a hegyekben. Bihar megyében 18 olyan hely van, ahol tartunk román misét legalább vasár- és ünnepnap, de több helyen hétköznapokon is. Másik 18 helyen szlovák misét is. Tudom, hogy Váradra beszivárgott vagy 200 szlovák család. Sose kérték, de magam, irántuk való figyelemből — a premontrei templomban minden vasárnap szlovák misét tartok és utána szlovák hittanórát a gyermekeknek. Boldogok is, úgy énekelnek, hogy majd szétreped a templom. Tehát kérés nélkül is tudtam, hogy ők léteznek. Elmondtam ezeket Robunak és Gergelynek is: „Ti még kérésre sem teszitek. Gyertek ellenőrizni, hogy román misét is tartunk és szlovákot is. Ti miért nem tudjátok ezt megtenni?” Ez lenne a tolerancia, ez lenne a figyelmesség a másik iránt és a megbékélés útja. Mindenkinek megadni a sajátját, vallási, nemzeti szempontból és tisztelni az akaratát. A magyar királyok mindig erre adtak példát. Azok nem félték betelepíteni kunokat, se a szlávokat, se a szászokat, azt mondták, ha ők jönnek és dolgoznak, azoknak megadjuk a jogait, hisszük, hogy tudatos állampolgárok lesznek. Azok is voltak mindig, és nem volt semmi baj.

— *Püspök úr, eléggé furcsa helyzet alakult ki, amikor újra szervezték Erdélyben az egyházmegyéket. Ezzel szemben jónéhány megyét, így a váradit is a bukaresti érseknek helyezték alá. Mivel magyarázza ezt a szentszéki döntést?*

— Bizonyára ismeri azt a felterjesztésünket, amelyet a szatmári püspök úrral Rómához intéztünk. Ebben négy pontban indokoljuk meg miért kérjük Gyulafehérvárhoz való csatolásunkat. Amennyiben a Szentszék érveink ellenére sem akarja teljesíteni, hogy Gyulafehérvárhoz tartozunk, akkor kérjük egyenesen a Szentszékhez való csatolásunkat. Ezért megsértődött Bukarest és személyesen Robu érsek úr is. Kétséget kizáróan odaírtuk: Bukaresthez semmiképpen sem akarunk tartozni! Hát ezt roppant sértésnek vették. Választ pedig nem kaptunk. A Szentszék sosem siet. Az Örök Városban mindig nagyon megfontolják hús oldalról is a dolgot. Mi magyaráztuk Robu érsek úrnak: ezt ne vegye úgy, mintha személyes ellenségei lennénk. Nem az ő személye ellen van kifogásunk, hanem a tény ellen. Miért? Ez egy régi seb. Aból az időből, amikor 1927-ben először konkordátumot kötött a Szentszék Romániával. Akkor is már sérelmes volt az erdélyi egyházmegyéknél, hogy Bukarest lett érsekség és nem Gyulafehérvár. Pedig akkor gróf Majláth Gusztáv Károly volt az erdélyi püspök, aki pedig szentéletű püspöknek a hírében állt és az akkori pápa is kitüntette a barátságával. Olyan jóviszonyban voltak, hogy pertubarátok lettek. Mégis az történt, hogy amikor a konkordátum megkötése után a bukaresti nuncius az erdélyi egyházmegyéket látogatására indult és legelőször Gyulafehérvárra, mint a legnagyobb egyházmegyébe ment, Majláth Gusztáv Károly nem fogadta a pápai nunciust. Hallatlan jelentőségű dolog volt: egy püspök nem fogadja a pápai nunciust, — tiltakozás! — amiért Bukaresthez volt csatolva. Azóta is nyitvalévő ez a seb, amit egyszer be kellene hegeszteni. Ha most így nem fog sikerülni, akkor további akciók lesznek.

— *Püspök úr, nagyon köszönöm a beszélgetést.*

Hírek - események

Az elmúlt december második vasárnapján délelőtt a magyar szinódusi atyák és a római magyar papok koncelebrált szentmisét mutattak be a Santo Stefano Rotondo templomban. A főcelebráns ezúttal Dankó László kalocsai érsek volt, míg egy héttel előbb a vatikáni magyar kápolnában Seregély István egri érsek. A magyarok nemzeti templomában, Mindszenty bíboros egykori tituláris templomában számos hívő, apáca, seminarista gyűlt össze és jelen volt többek között Keresztes Sándor Magyarország szentszéki nagykövete, Kállay Kristóf, a Máltai Lovagrend szentszéki nagykövete és Szörényi László római nagykövet.

*

Írország új szentszéki nagykövete átadta megbízólevelét II. János Pál pápának. A katolikus egyház feje beszédében hangsúlyozta, hogy az ideológiák összeomlásával keletkezett újabb túlzások, nevezetesen a nacionalizmusok töltik ki, amelyek már tragikus konfliktusokhoz vezettek. Utalt Észak-Írország helyzetére és az évtizedek óta tartó erőszak-cselekményekre. „Ez a bűnös és semmiképpen sem igazolható állapot — mondta a pápa — túlhaladott politikai és társadalmi álláspontok kifejezése, igazságtalan és antidemokratikus. A béke egyetlen útja az emberi jogok, a jogos különbözőségek elismerése és biztosítása”.

*

A magyar alkotmánybíróság a terhességmegszakításról szóló két 1988-ban kiadott rendeletet, valamint az egészségügyről szóló 1972. évi II. törvény két bekezdését alkotmányellenesnek nyilvánította, mivel az alapvető jogokra vonatkozó szabályokat törvényben kell megállapítani. A testület nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a magzat is ember-e, de megállapította: „Nincs alkotmányos akadálya, hogy az ember jogalanyiságát kiterjesszék a magzatra”. A bírói testület szerint az abortuszt ellenző orvos hivatkozhat a lelkiismereti szabadság jogára, sőt e jogát bíróság előtt is érvényesítheti.

*

A szerb ortodox egyház feje, Pávle pátriárka, az „II. Sabato” című olasz katolikus lapnak adott interjúban kifejezte kívánságát, hogy találkozzék II. János Pál pápával a horvátországi katolikus és ortodox egyház közti kérdések megbeszélésére. Nézete szerint a pápa egyoldalúan látja a polgárháború ügyét, mely — mint mondotta — „tragikus háború két keresztény nép között”. Ugyanakkor elismerte Szlovénia és Horvátország jogát, hogy különváljanak Jugoszláviától.

*

A vatikáni sajtósóvívó, Dr. Navarro-Valls, „abszolút pletyká”-nak nevezte azt a — egyes magyar lapok által is felkapott — híresztelést, miszerint II. János Pál pápa 75. életének betöltése után lemond és hazatér Krakóba. — „Teljesen abszurd” — állította egy magasrangú vatikáni prelátus is az osztrák katolikus sajtóügynökség munkatársának kérdésére, majd hozzáfűzte, az eféle „kacsák” nem jelentenek újdonságot. A sajtó mindig újra próbálkozik efféle hamis szenzációk terjesztésével.

(KATHPRESS)

*

A konstantinápolyi szinódus 15 tagja I. Dimitriosz pátriárka utódául, egyhangú határozattal, Bartolomeiosz chalcedoni metropolitát választotta a görög ortodox egyház ökumenikus pátriárká-jává. A 300 millió keleti szertartású or-

todox keresztény öt legfőbb feje egyenrangú ugyan, de a konstantinápolyi pátriárkának nagyobb a tekintélye. Az 51 éves főpap többek között Rómában, Svájcban és Münchenben tanult és hét nyelven beszél.

*

Az Egyesült Államok püspökei az elmúlt október hónapot az „Élet tisztelésének hónapjára”-vá nyilvánították. Az 50 szövetségi államban rendezett felvonulásokon százezrek vettek részt. Floridában 28 ezer résztvevő 47 km hosszú emberláncot alkotva tüntetett az élet védelmében.

*

Hat katolikus gimnázium nyitotta meg kapuit a volt keletnémet területen. Összesen kétezer diák tanul ezekben az iskolákban: fele katolikus, másik fele evangélikus és részben vallástalan.

*

A bécsi érsekség támogatásának köszönhetően Magyarországon 21 házassági, család- és lelki tanácsadó, valamint 6 képzett családpszichológus kezdte meg munkáját. A magyar munkatársak kiképzése jelentős kezdeményezés a szolgálat kiszélesítésére: az összesen 27 tanácsadó további 200 magyar tanácsadót fog kiképezni és munkájukat segíteni. A tanácsadók a szegénység, az alkoholizmus, az erőszak és a magas öngyilkossági arányszám miatt jelentkező, egyre fokozódó problémákon igyekeznek segíteni. (KAP)

*

A Spanyolországi Sevilleában rendezik 1993. június 7—13-ig a következő nemzetközi eucharisztikus kongresszust. A négy évenként sorra kerülő rendezvény helyszíne 1981-ben Lourdes, 1985-ben Nairobi, 1989-ben Szül volt. Amikor II. János Pál pápa a sevillai kongresszust bejelentette, utalt Amerika evangelizálásának 500. évfordulójára. A kongresszus vezérgondolata is ennek megfelelően „Eucharisztia és evangelizálás” lesz. Rendkívüli feladata pedig, hogy hozzájáruljon az evangélium hirdetéséhez századunk utolsó éveiben. A kongresszus alapdokumentumát spanyol teológusok dolgozták ki.

*

A „Canisiuswerk” — a lelkipásztori hivatásokat támogató egyházi szervezet — jelentése szerint Ausztriában összesen 339-en készülnek a papi hivatásra. Ebbe a létszámba nem tartoznak bele azok, akik szerzetesi hivatásra készülnek. A hét ausztriai szeminárium új jelöltjeinek száma az elmúlt négy évhez képest csökkenő tendenciát mutat, s megfelel a nyolcvanas évek közepén regisztrált létszámnak. Idén a legtöbb új jelentkezőt (15 fő) a bécsi érsekség szemináriuma fogadta.

*

A loretoi Szűz, a légi társaságok védőasszonya liturgikus ünnepe alkalmából II. János Pál pápa szentmisét mutatott be Rómában a fiumicinói Leonardo da Vinci repülőtéren. Jelen volt a repülőtéren működő légitársaságok mintegy 7000 dolgozója. A szentmisét egy hangárban mutatta be a pápa, utána pedig a mellette lévő teremben köszöntötte a megjelent szentszéki nagyköveket, és a légi társaságok vezetőit. Homíliájában a loretoi Szűz közbenjárását kérte, hogy öröködjék a légiforgalomban dolgozók nehéz és sokszor kockázatos munkája felett. A légiforgalom — mondotta a pápa — korunk nagy valóságai közé tartozik, mintegy 21 millió személynek ad munkát és évente 1 milliárd utast szolgál. A loretoi Szűzanya segítsen minket itt a földön és fenn az égen, fejezte be beszédét a pápa.

*

Kalkuttai Teréz anyát, a „Szeretet Misszionáriusai” nevű női szerzetesrend alapítóját december 26-án szív- és tüdőpanaszokkal a kaliforniai La Jolla kórházba szállították. A Nobel-békedíjas, 81 éves szerzetesnőt ütőérszűkülés miatt kellett megoperálni. Újabb jelentés szerint már elhagyta a kórházat.

Cserkészélet

Ifjúsági téli tábor Achenkirchben

December 26-a és január 6-a között rendezték meg az ezévi „Rahói Havasok” téli tábort a tiroli Achenkirchben. Idén is a már megszokott hely, a 113 éves Hotel Scholastika adott szállást az Ausztria, Németország, meg a távolabbi európai országokból, sőt Argentínából és az USA-ból is érkezett fiataloknak. Sokan jöttek Pestről, Győrből, Tihanyból, Gyöngyösről, s amit külön említeni kell, elsősorban Kárpátaljáról és Erdélyből, úgy hogy a táborlakók közel fele az egykori „vasfüggöny” mögött született, de a tábor végére már igazi cserkésztestvériségben forrtak össze a „rég” külföldiekkel.

A tábornak a reggeli tornától, zászlófelvonástól az esti takarodóig megvolt a rendes napi programja. Kivételesen érdekesekek voltak a Kárpátaljai Magyar-ságkutató Intézet képviselőjének, *Balla Gyulának* Kárpátalját bemutató előadásai, s mindenki, kicsik és nagyok együtt élvezték *Juhász Lászlónak* a nyári kárpátaljai útról készített, több mint egyórás, remek video filmje vetítését.

Szilveszterkor a hálaadó istentiszteletet a berni *P. Cserháti Ferenc* lelkész, cserkészparancsnok és *Nt. Jancsó Jeromos*, a kastli Magyar Gimnázium hittanára, az iskola cserkészcsapatának parancsnoka közösen végezte. Ennek keretében megemlékeztünk az egy éve elhunyt *P. Kozma György* jezsuita atyáról, a müncheniek felejtethetetlen ifjúsági vezetőjéről, valamint a december 23-án, az örök házába költözött *dr. Harangozó Ferenc* pápai prelátusról, aki mint a kastli gimnázium igazgatója, a Mindszenty Alapítvány ügyvezetője, s az „Életünk” szerkesztője végezte fáradhatatlan, áldásos munkáját. Az istentisztelet után a Hotel Scholastikában került sor a vidám, tarka szilveszteri műsorra, amit

az idén *Igó-Kemenes Kati, Patay Zsuzsi, Kulcsár Zsolt és Ponner Botond*, a tábor lelkes fiatal vezetői nagy szorgalommal, tehetséggel készítettek és rendeztek.

Másfél órás vidám kacagás közben jött meg az éjfél. Kigyulladtak a fáklyák és a Scholasztika tornyából, — magnószalagról — megkondultak a római Szent Péter bazilika harangjai, jelezve az új esztendő érkezését. A hagyományoknak megfelelően *Gyurkabá* szólt a táborhoz, megemlékezve az otthoniakról, valamint a Bácskában, Bánátban, a Felvidéken és Erdélyben szenvedő magyar testvéreinkről. Ezután *Nt. Jancsó Jeromos* mondott áldást, majd a magyar és székely Himnusz elnevelésével fejeződött be a hálaadó ünnepség. Felrepültek, ropogtak a rakéták, színesre festve a köröskörül fehérbe öltözött tájat. És a nagy cserkészcsalád tagjai „Boldog újévet”-tel köszöntötték egymást. Természetesen ezzel még nem fejeződött be minden, a nagy ebédlőben egy 15 méteres asztal, díszesen megterítve várt rák: hagyományos sült malacfej, szájában sült almával és egyéb sülték, szárnyasok, saláták, torták kínáltatták magukat. Vacsora után kezdődött a tánc, ki-ki a maga korosztályával szórakozva.

Január 3-án az *álarcos farsangi bál* előtt látogatott meg bennünket Achenkirch polgármestere, a helyi újság szerkesztőjével, hogy átadja a község üdvözlését az új esztendő alkalmából.

Így ért véget ez a nagyszerű téli tábor, amelyről a résztvevők nem is mondhattak mást, csak ismételtgették: „Nagyszerű volt!” Csakugyan, az idő álmyszerűen szép volt, verőfényes napfény, és finom puha porhó a hegyeken, minden síelő álma.

Jövőre kétszeres jubileumra készülhetünk: a téli táborok sorában ez lesz a 20., Achenkirchben is a 10. **Kronikás**

*

A Vajdaságban Muzslyán 1991. november 16-án tartotta alakuló közgyűlését a Vajdasági Cserkészszövetség, mely az ottani magyarok körében máris sikeresen működik. Három csapatban 15 órs tapasztalhatja a cserkészélet szépségét. Ez év február 22-én fognak az első cserkészek fogadalmat tenni. Addigra a benyújtott alapszabály alapján remélhetőleg megérkezik a hatósági működési engedély is.

FELHÍVÁS!

A kárpátaljai magyarok mindent megtesznek azért, hogy megőrizték magyarságukat, ápolják nemzeti identitásukat. A nyugat-európai cserkészekkel való, nagy élményt jelentő találkozások újabb ösztönzést adott a kárpátaljai magyar cserkészlet újjászervezésére. Ehhez a nemes feladathoz kérték a nyugat-európai magyar cserkészek segítségét. Szükségük lenne egyéni, őrsi vagy csapatfelszerelésre, amivel cserkész munkájukat elkezdhetik. Minden támogatást eljuttatunk kárpátaljai magyar cserkésztestvéreinkhez.

Berecz József öcs., Szövetkezet u. 4, H-3200 Gyöngyös. **Hargitai Lajos**, Gutstr. 224, CH-8055 Zürich.

A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Nyári Iskolája, Szeged, 1992. augusztus 23—29.

Szeretettel hívunk mindenkit (16 éven felül), aki tud magyarul. Az iskola célja a magyar nemzet tudat erősítése a magyar történelem oktatása révén. Részvételi díj nincs. Kívánságra biztosítunk szállást (nap kb. 110 Ft.) és ebédet (kb. 60 Ft.). Kemping-elhelyezés is lehetséges. Tananyag: magyar östörténet, nemzeti szimbólumok, a koraközépkori magyar birodalom.

Jelentkezés és felvilágosítás: Zürichi Magyar Történelmi Egyesület titkársága: CH-8047 Zürich, Pf. 502 címen 1992. március 31-ig, válaszbélyeggel vagy kuponnal el látott levélben.

Hírek - események

Az orosz kormány kérésére a Szent-szék december 28-án diplomáciailag elismerte az Oroszországi Föderációt (GUS) és a Szent-szék eddigi képviselője, Colasuonno érsek folytatja diplomáciai tevékenységét az Orosz Föderációnál. Teljes diplomáciai kapcsolatok felvételéről még nincs szó: Colasuonno érsek változatlanul csak a Szent-szék képviselője, nem Apostoli nuncius.

*

Az új év beköszöntése előtt, december 31-én merényletet követtek el a zombori kármeliták Szent István temploma ellen. A templom sekrestye ablakának vasrácsa és az üvegablak közé helyezett pokolgép robbanása tetemes kárt okozott, emberéletben szerencsére nem esett kár. Ez már a második merénylet a bácskai Zombor egyik legrégebbi temploma ellen. 1990 decemberében a Bács-iferences templom, a múlt év februárjában a szabadkai székesegyház ellen követtek el merényletet.

*

Az ortodox egyház tiszteletbeli feje, I. Bartholomaios konstantinápolyi pátriárka, szolidaritást vállalt azokkal az ortodox egyházakkal, amelyek nem fogadták el a Szent-szék meghívását az Európai Püspöki Szinódusra. A konstantinápolyi patriarkátus ugyan elküldte képviselőit, de — mint mondotta — csak azért, hogy a távollévő ortodox egyházak — az orosz, szerb, román és bolgár — véleményének kifejezést adjanak. Ezek távollétüket a katolikus egyház állítólagos „térítő tevékenységével” indokolták.

*

A mexikói parlament elfogadott egy alkotmányreformtervezetet, amellyel a katolikus egyházat jogilag elismerte és megszüntette az egyházi személyekkel szemben eddig érvényben volt intézkedéseket. Ezzel a törvénnyel hatályon kívül helyezték az 1917 óta érvényes ún. „forradalmi törvényt”, amellyel megtiltották az egyháznak minden templomon kívüli vallási jellegű tevékenységet, elvették iskoláit és a papságot megfosztották állampolgári jogaitól, többek közt a szavazás jogától. Ha a törvényt a szenátus elfogadja, nincs akadálya, hogy Mexikó felvegye a diplomáciai kapcsolatokat a Vatikánnal. Ezeket Mexikó már 1857-ben megszakította. Az ország 88 millió lakosa túlnyomó többségében katolikus. Az 1935-ben kitört véres egyház üldözésnek több mint 5000 hívő, köztük mintegy 300 pap esett áldozatul.

*

Alexandru Todea bíboros, balázsfalvai román görög katolikus érsek — akit mint köztudomású, előbb halálra ítélték, majd az ítéletet életfogytiglani börtönre változtatták és 14 évig börtönben tartották — az Európai Püspöki Szinóduson megállapította, hogy a kommunista ateizmus ember- és Istenellenes volt. A román katolikus egyháznak az új helyzetben szent papokra van szüksége, és sürgősen meg kell kezdeni a hitoktatást a gyermekek és a fiatalok körében. Az új evangelizálásnak számolnia kell az ökumenizmus kérdéseivel, az őszinteség és az igazságosság szellemében. Todea bíboros nyomatékkal leszögezte: minden hitvallás pontosan határozza meg hitének alapjait, amelyeket tiszteletben kell tartani. A vallási hovatartozás nem tévesztendő össze a nemzetiséggel; senki sem állíthatja, hogy a görög katolikusok akadálya az ökumenizmusnak. Számolni kell azzal a ténnyel, hogy Romániában a keleti szertartású katolikus egyház még mindig üldözött: a templomok még „börtönben vannak”, igazságot kell szolgáltatni ezen a téren is. (V. R.)

A tavaly júniusban elhunyt Hengsbach bíboros helyébe a pápa Essen püspökévé a 64 éves kölni segédpüspököt, Hubert Luthe-t nevezte ki.

*

A gráci egyházmegye ezévi filmdíját a 25 éves magyar származású Kálnoky Alexandrá-nak ítélte oda. A 20 ezer schillinggel dotált kitüntetés a fiatal rendező „Kérdezd meg a nagymamát” című 30 perces filmjének szólt, amelyben — az indoklás szerint — „a film-eszközök rendkívül takarékos használatával sikerült intenzív és autentikus képet rajzolni a család szétszakítottágáról és a belőle eredő szenvedésekről”. A filmben Kálnoky Alexandra egy család tragédiáját mutatja be három nemzedéken keresztül.

*

A színódus kapcsán a Vatikáni Rádió interjút készített az Európai Püspöki Konferenciák elnökével, Martini milánói bíborossal. Arra a kérdésre, milyen újdonságot hozott a színódus, Martini rámutatott arra a pontos és élet-szerű tájékoztatásra, amelyet elsősorban a kelet-európai főpásztorok szolgáltattak, kiemelte a keleti és nyugati egyházak közti közösség, kommunió tapasztalatát, amely — szerinte — „mély nyomot hagy a jövőbeli kapcsolatok kialakításában”. Európa keleti egyházainak helyzetét a választott népnek az egyiptomi fogságból való kiszabadulásával és a Vörös tengeren való átkelésével hasonlította össze, hangsúlyozva, hogy a szabadság elnyerése után még hosszú sivatagi vándorlásra kell számítani, míg a kelet-európai egyházak magukhoz térnek, hiszen mindent újra kell kezdeni.

BÉKEDÍJ A MAFFIA ELLENI HARCÉRT

A nemzetközi katolikus békemozgalom, a „Pax Christi” 1991. évi díját a Reggio Calabriában működő „Osservatorio Meridionale” tanulmányi központnak ítelték a dél-olaszországi szervezett bűnözés ellen végzett munkájáért. A díjat a Pax Christi International elnöke, Godfried Danneels bíboros, Brüsszel érseke december 13-án adta át Rómában. A kitüntetést olyan személyeknek vagy intézményeknek ítéli oda, akik az emberi jogok védelméért komoly erőfeszítéseket tesznek.

BORISZ JELCIN A SZENTATYÁNÁL

II. János Pál pápa december 20-án kihallgatáson fogadta az orosz köztársaság elnökét, Borisz Jelcint. A több, mint egy órás megbeszélés során szóba kerültek a Szovjetunió megszűnése következtében fellépő problémák. A pápa kifejezte aggodalmát a helyi egyházak közt mutatkozó feszültségek miatt és abbéli reményét, hogy sikerül testvéribb együttműködést megvalósítani, különösen az ortodox egyházzal. Az orosz elnök, aki az ortodox egyház tagja, ajánlotta közvetítését. A kihallgatást követő sajtótájékoztatón Jelcin kijelentette: a pápával való első találkozás „történelmi” volt számára. Jelcin méltatta Gorbacsov reformtevékenységét és biztosította a pápát, Gorbacsov az első szovjet vezető 1917 óta, aki hivatalát méltósággal hagyhatta el. A kihallgatáson, amely az államfőknek kijáró protokollal folyt le, csak a tolmácsok vettek részt. Utána az orosz elnök bemutatta a pápának feleségét és az orosz küldöttség tagjait. Jelcin a pápát nem hívta meg oroszországi látogatásra, mert, mint mondotta, a Gorbacsov által kifejezett meghívás még érvényben van. (KATHPRESS)

Az élet könyvéből

NÉMETORSZÁG

München: A szentkeresztségben részesültek: Aquaviva Isabella és Alexander ikerpár keresztelése december 26-án volt a Damenstift templomban.

Esküvő: Feigl Zsolt Paul és Balla Edit, január 11-én szentségi házasságot kötöttek a Damenstift templomban.

Halottaink: Hermann Ferenc, 35 éves korában elhunyt. Temetése december 18-án volt Münchenben. — Lumbach Viktor, 93 évesen visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Temetése január 7-én volt Münchenben. — Reichl Franz, 68 éves korában elhunyt. Temetése január 7-én volt Rosenheimban. Nugodjanak békeben!

SVÁJC

Lausanne: A keresztség szentségében Isten gyermeki gyermeke és az anyaszentegyház tagja lett december 29-én, Depresa Dávid, D. Antonio és Becsey Ida gyermeke. Kívánjuk szívből, hogy a kis Dávid növekedjék korban és jószágban.

Halottaink: Borner Paul Lausanne-i lakos, december 14-én, 86 évesen, sok türelemmel elviselt szenvedés és a betegek szentségének fölvetel után a boldog örökkévalóságba költözött. Mint németsvájci, magyar felesége révén megszerette a magyarokat. Csendben ment el, miként egész életében csendes volt. — Csikós Károlyné, (Margit), Lausanne-ban, november 19-én, hosszas türelemmel elviselt szenvedés után a betegek szentségével, az égbe költözött. — Hieronimy Pál, Genfben, 81 évesen, hosszas szenvedés után december 30-án meghalt. Halottainknak adjon a Mindenható örök nyugodalmat, itthagytott hozzátartozóiknak pedig sok lelki erőt és vigasztalást.

*

Dr. Székely László c. apát, nyugalmazott kőszegi plébános, acélművész áldozópap, a szombathelyi egyházmegye nesztorja, életének 98., pappá szentelésének 74. évében, 1991. december 27-én elhunyt. Székely László mint költő és műfordító is országos hírnévre tett szert. Január 7-én temették Kőszegen.

MAGYAR SZENTMISÉK BÉCSBEN

Bécsben minden vasár- és ünnepnap van magyar nyelvű szentmise, mindig 10.30 órakor, a Német Lovagrend, árpád-házi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7 szám, (Deutsch-Ordenskirche).

Lelkész: Hegyi György.

A Bécsbe látogató magyarokat szívesen várjuk. A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra!

Szeretettel meghívunk minden érdeklődőt a hagyományos frankfurti

MAGYAR BÁLRA ÉS TÁNCBÁZRA,

melyet február 22-én, szombaton, 20.00 órakor a Höchst AG Jahrhunderthalle Kasino termében tartunk meg. — Teremnyitás 19.30 órakor. — Felvilágosítás: 9—12 óráig a (069) 61 21 66 telefonszámon.

A Frankfurti Magyar Egyházközség — Bálrendezés —

NEMZETKÖZI FORDÍTÓIRODA

Műszaki és reklámszövegek, társasági szerződések, kereskedelmi levelezés, okiratok hiteles és Magyarországon is elismert német-magyar/magyar-német fordítása, valamint fordítások szinte bármely más nyelven. Szédes, nyomtatás, szövegszerkesztés számítógépekkel, lézernyomatokkal. — Gyorsszolgálat.

D-4130 Moers 1, Neuer Wall 2, Pf. 1470
Telefon: 02841 / 28053
Telefax: 02841 / 23021 vagy 18424
Telex: 17 2841 318; Teletex: 2841318 = FLINT
American Express · Diners club · Eurocard · Visa

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek:
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. § 4.— DM 6.—
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vázson kötésben. § 10.— DM 20.—
Szállításnál + portóköltség.

Megrendelhető:
Landwehrstr. 66, D-8000 München 2
az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

EUPP LÁSZLÓ hitese törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarul németre és németről magyarra. Goethestr. 32, 8000 München 2.

JOGOSÍTVÁNYI TANFOLYAM ÉS VIZSGA MAGYARUL!

Gyors, alapos, eredményes! Tanfolyam teherautóra is! Oktató: Farkas Béla, cím: Fahrshule Schechinger, Lindwurmstr. 60, 8000 München 2. Tel.: 77 66 82 15.00 — 19.00 óráig.

Megjelent! Az Esztergomi Főegyházmegye kiadásában „Egyházam és Hazám” - Mindszenty József hercegprímás szentbeszédei, I. kötete 1945—1946. — Kapható: KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60, telefon: (0 89) 8 64 44 24, FAX 089-8 64 35 73.

NAPFÉNY OTTHON

HAZATÉRNI VÁGYÓ IDŐSEK, — MAGYARORSZÁGI NYUGDÍJASOK RÉSZÉRE

Egyedülállóknak, vagy házaspároknak felvett hirdetés az Evangélikus Gerontológiai Egyesület Érden épülő Öregek Otthonába. Beköltözés 1992. júniusában.

A Napfény Otthon a belépőknek életre szóló testi-lelki mindenre kiterjedő gondozást nyújt 1 személyes apartmanokban. Valamennyi kis apartman szobából, fürdőszobából WC-vel, és teakonyhából áll — számos nívós közös helyiség jelenti a tágabb életteret: étterem, főzőkonyha, társalgó, fizikoterápiás szoba, orvosi rendelő, könyvtár, imaterem, stb. Rendszeres szakorvosi ellátás, 24 órás szakápolói ügyelet, testi-lelki foglalkozások, szükség szerint diétás étkeztetés.

Olva idős személyek jelentkezését várjuk — felekezeti hovatartozástól függetlenül — akik gondoskodásra szorulnak, és a belépéshez szükséges — egy átlagos kis lakás árának megfelelő — készpénzfedezettel, vagy mobilizálható ingatlannal rendelkeznek. Az otthonban havonta csak az étkezéshez kell hozzájárulni, egyebet fizetni nem kell.

Lavélcím: Napfény Otthon, H-1506 Budapest, postafiók 141, Hungary. Tel.: 0036 1-1150 538.

APRÓHIRDETÉSEK

Cecilia Boucher-Szokolczay, hitese törvényszéki fordító, vállalt franciáról magyarra és magyarról franciára fordításokat. Cím: Rue de Bosquet 7, B-7090 Braine-le-Comte. Tel.: 0032 67 55 39 78.

Budán, közel a Várhoz és metróhoz modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

Németországi bejegyzésű, részben magyar tulajdonú építkezési vállalat jó kapcsolatokkal rendelkező üzletkötő ügynököket keres, akik megfelelő alvállalkozói szerződéseket tudnak előkészíteni, illetve közvetíteni. Telefon: (0036) 1 1226 912. ☎ (0049) 0621 81 86 03. FAX: (0049) 0621 82 16 98.

Templomok, egyházi épületek díszítését vállalja modern szakrális művészeti tárgyak (keresztút, képek, szobrok) készítésével Arányi Johanna, D-8000 München 80, Wagenbauerstr. 1. ☎ (0 89) 4 70 28 19.

81 éves édesanyám részére (német állampolgár) keresek öregkori otthon, Válaszokat „Margit” jellegre a kiadóba kérek.

Münchenbe, (Bogenhausen) orvos-háztartásba takarítónőt keresünk, hetente 1—2 délelőtt, házvezetőnő mellé. Dr. Bangha-Szabó, telefon: (0 89) 98 14 84.

Dr. Fodor Gyula és Klára könyvvizsgáló-, adószakértő és könyvelő irodája vállalja az Ön megbízásából tulajdonosi képviselőt, esetenként vagy meghatározott időszakokra. Informáljuk befektetése felhasználásáról, partnere gazdálkodásáról — magyar nyelven. Telefon: 0036 1 1206 824, vagy H-1139 Budapest, Országbíró utca 4.

Keresés: Péter Ioan Stefan-t (János István), született 1953. október 23-án, Maros megyében, és családját keresi édesanyja Nagy Cornelia Marosvásárhelyről.

Ha Magyarországra látogat és Szegedre kíváncsi, várja a Marika panzió. Családi vendéglátással, komfortos szobákkal, zártudvari parkolóval várjuk kedves vendégeinket. Szeged, Nyíl utca 45, Fax/Tel.: 0036 62 13 86.

Balatonbogláron a strand közelében 3 szoba, összkomfortos, balkonos lakás, garázs, június, július és augusztus hónapban kiadó. Perret A., CH-Lausanne, Entrebois 38. ☎ (0041) 21 37 18.

Debrecenben, 260 m²-es kétszintes extra családi ház, 330 □-öles telekkel, fűtő mellett, 80 m²-es jól felszerelt vendéglővel, családi okok miatt eladó. Érdeklődni: ☎ D-07171 / 8 27 83, vagy 0036 52 3 25 23.

Építse ki második jövedelmét! Segítségünkkel önállósíthatja magát szabadidejében. Fa. Haag, Am Steinbühl 2, D-8407 Obertraubling.

Törvényszéki építési és ingatlanforgalmi szakértő vállalt közvetítést Magyarországon. Balaton telkek! Juhász József építésmérnök, H-8000 Székesfehérvár, Móri út 12. Telefon: 0036 22 1 19 19.

Németországban élő, csinos, diplomás „Aus-siedler” várja 45—55 év közötti diplomás férfiak levelet. Jelige: „Szentsegi házasság”.

Németországban élő, 48/160, hölgy keresi komoly szándékkal, korban hozzáillő, szeretetre és megértésre vágyó férfi ismeretséggel. Fényképes leveleket várok. Jelige: „Keress, hogy rám találj!”

24 éves, 167 cm magas fiatalember, megértő, szeretetreméltó hölgyet keres házasság céljából. Jelige: „Szeretnék veled együtt élni életem végéig”.

Magyar származású, 28 éves szakmunkás vagyok. Nem iszom, nem dohányzom. Társaság hiányában ezúton keresem magyar vagy német hölgy ismeretséget. Lány vagy már asszony leveleit várom. Csak házasság céljából. Jelige: „Öszinte házasság”.

Szeretetre vágyó, magányosan élő, nyugdíjas korú hölgy leveleit várom, aki szintén úgy érzi, hogy már elviselhetetlen a magány, az egyedüllét és szeretne valakihez tartozni, mert egyedül élni kényelmes, de nagyon szomorú. Jelige: „Ketten vidámabb”.

Jó megjelenésű, komoly magyar asszony (német állampolgár), 55 éves, 164 cm magas, nikotin- és alkoholfüggő, hozzáillő férfi ismeretséget keres. Fényképes leveleket várok! Jelige: „Baden-Württemberg”.

Fiatallal magyar történet — ösztöndíjas — magánórák és előadások tartását vállalná németül is, Svájcban és Németország Bázelihez közeli részén. Jelige: „Das Glück hilft manchmal, die Arbeit immer!”

● Ismét megjelent! Szektor: Csibészklub c. könyve. Emlékszik még rá? Megrendelhető a Szent István Társulat címén: Ferenciek tere 1, H-1050 Budapest.

MEGJELENT! Csermő-Schneidt Ottó tollából a „Nagy magyar államférfiak” c. könyv a Márton Áron kiadó gondozásában. Ismereti Széchenyi István gróf, Deák Ferenc, Tisza István gróf és Apponyi Albert gróf életét és munkásságát. Megrendelhető: Kath. Ung. Seelsorgeamt, A-1070 Wien, Döblerg. 2 b. Ára: 100.— öSch.

BONA SVÁJCI-MAGYAR INGATLANFORGALMI KFT.

Kérje 100 oldalas ingyenes katalógusunkat, melyben biztosan talál az Ön igényeinek megfelelő magyarországi ingatlan. Közvetítésünk a vevő részére díj-talan. Szolgáltatásaink:

— hivatalos értékbérlés,
— az adás-vétellel járó jogi és pénzügyi teendők elintézése,
— az esetleges építés, átépítés, megtervezése és kivitelezése.

Új épületeinkre 10 éves garanciát adunk.
☎ Svájc: 01/730 45 23 vagy 041/53 95 10.
☎ Magyarország: napközben 113 40 24, este: 185 50 14.

RÁTH MÁRTA, hitese fordító

tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal.
Elfriedenstr. 41, 8000 München 82.

CSOMAGKÜLDÉS ERDÉLYBE!

Miután a Palatinus-cég ügyintézésében hiányosságok mutatkoztak, a budapesti Máltai Lovagrend Szeretetszolgálatát kérjük meg a csomagküldemények lebonyolítására. Ők ezt Kozma Imre plébános vezetésével szeretettel elvállalták.

A csomag tartalma: ½ kg kakaó; 2 l olaj; 4k g liszt; 5 kg cukor; 2 kg kávé; 2 kg csoki; 2 kg tészta; 2 kg zöldborsó-konzerv; ½ kg rántás; 2 kg rizs; 9 db. húskonzerv; 1 kg margarin; 1 kg mosópor; 1 kg szalámi; 2 kg szaloncukor (csak karácsony előtt).

- 12 kilós csomagot szállítanak ki a megadott címre (nem postán küldik!)
- Átfutási idő: 4—6 hét.
- A csomag ára: 120.— DM.

● Megrendelhető: Kath. Ungarnseelsorge, „Sonderkonto Erdély”. Konto szám: 1144 99-803. BLZ: 700 100 80.

Életünk adminisztráció.

KIVÉTELES ALKALOM!

A spanyol tengerparton, Cambrills-ban — 130 km Barcelonától délre — eladom 4 szobás, 2 családnak is megfelelő házamat spanyol stílbútorral berendezve, teljesen felszerelve. A ház exkluzív villanegyedben van 100 m-re a tengertől, 2 fűdőszooba, kandalló és zuhanyzóval ellátott tetőterasz van. Vételár: 158.000 Sfr., melyből 30.000 magyar Ft-ben is fizethető. Telefon: Svájc, 041 / 53 95 10.

APOLLO DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentútra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi elköltözőknek a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT
4 bis, route des Jeunes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 43 22 46.
FAX 022 / 42 24 75
Magyarul is beszélünk!
Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 42 98 36 este (7 óra után)
FAX 300 14 26

Magyarországi képviselőnk:
Éles Apollo kft
H-1121 Budapest XII. ker. Ringló u. 97
Telefon: 226 32 90

„T E T E N Y” Ungarische Spezialitäten

— Inh.: O. Bayer —

Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2

Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 93
NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökön és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juh fark	1 liter	3.90
Balaton olaszrizling	1 liter	5.70
Balatoni kékrankos	1 liter	5.70
Debrői hárslevelű		6.80
Badacsonyi kéknyelű		7.20
Badacsonyi szürkebarát		7.30
Soproni kékrankos		6.80
Villányi burgundi		7.30
Csopaki rizling		6.80
Zöldszilváni		7.30
Tokaji aszú 4 puttonos		16.50
Tokaji aszú 3 puttonos		14.50
Tokaji szamorodni		12.50
Vilmos körtepálinka		24.50
Kecskeméti barackpálinka		27.—
Csereznepálinka		24.50
Köster szilvapálinka		32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter	16.—
Pick szalámi	1 kg	27.—
Csabal	1 kg	25.—
Gyulai	1 kg	23.—
Házi kolbász	1 kg	22.—
Dösznásajt	1 kg	12.50
Véres-májás hurka	1 kg	12.50
Tarhonya, kockatészta	½ kg	3.80
Paprika káposztával	0.7 liter	4.90
Paprika káposztával	2 liter	10.50

PORTRÉ KÉSZÍTÉSE VÁLLALOM

bármilyen anyagból fénykép után is.
Fűz Vera, szobrászművész
Szeged, Tölgyes u. 4. ☎ (0036) 62 18 712.
(Németül is beszélnek.)

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTEKKBAN.

olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat.
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. D-8500 Nürnberg 10

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STILUSÁRÁT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45

Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegation
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentútra légipostával DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgiroamt München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH.

Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem postacsekkontónkra kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto, Postgiroamt München, Konto-Nr. 606 50 - 803.

HIRDESEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—

Jelige portóval DM 6.—

Külön kivánásokat esetenként árazunk.

Üzleti hirdetések soronként DM 9.—

Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—

Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—

Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.

Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalékos kedvezmény.

Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalékos kedvezmény.

Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

Hirdetéseket határideje minden hónap 15-é, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem örvünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00—15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ezidőben érdeklődjenek telefonon.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:

Joseph D A N I, Deer Valley, P.O.Box 43126,

Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címre küldött csekken feltüntetendő:

„É L E T Ü N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne M ü n c h e n b e küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban.

Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

ÚTBAN EURÓPA FELÉ

Remények és távolságok.

Nyugaton élő magyar szakemberek tanulmányai Magyarország európai integrációjáról. A hűvét hetében Győr-Pannonhalmán megrendezett 33. Magyar Pax Romana kongresszus előadásainak tanulmányformában feldolgozott gyűjteményes kötete (a római Katolikus Szemle 1991. évi 1. és 2. száma).

Megrendelhető: külföldön a KMÉM főtákarágán, Oberförhringer Str. 40, D-8000 München 81, vagy a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösségnél, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60. Ára: 25.— DM.

DÍOSZEGHY TIBOR, hitese tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daitlerstr. 249, D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.